

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ -- БЕОГРАД

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ У БЕОГРАДУ

Власник и издавач: САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ (Пошт. фах 702);
Претседник Савеза Александар Ј. Петровић, Војводе Драгомира бр. 25.

Уређује Уређивачки одбор.

Одговорни уредник: Александар Ј. Петровић, Војводе Драгомира бр. 25.

Лист излази око половине сваког месеца.

За Савез Филателиста Србије треба слати писма на Пошт. фах. бр. 702, Београд, а новчане пошиљке на текући рачун Савеза бр. 102-95603291. — Канцеларија Савеза Београд, Маршала Тита бр. 28.

Све рукописе, наруџбе, рекламације, претплату и све што се односи на лист слати на адресу: Александар Ј. Петровић, Београд, Војводе Драгомира бр. 25.

За наредни број листа рукописе треба послати најдаље до 25 фебруара

САДРЖАЈ:

	Страна
1) Драг. М. Раичевић: МАСОВНОСТ — ОСНОВНИ ЗАДАТАК НАШЕ ФИЛАТЕЛИЈЕ	33
2) Инж. М. Вернер: СПЕЦИЈАЛНА ОБРАДА „ПАРТИЗАНСКЕ“ СЕРИЈЕ	35
3) Бор. Ст. Мрђа: СВЕТСКИ ПОШТАНСКИ САВЕЗ	38
4) С. Остојић: ИЗ ИСТОРИЈЕ СРПСКЕ ПОШТЕ	41
5) Ал. Ј. Петровић: УПУТИ У ФИЛАТЕЛИЈУ / О ПАПИРУ	43
6) ОМЛАДИНСКА СТРАНА	46
7) КРОЗ ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ СВЕТ	48
8) НАШЕ МАРКЕ	50
9) НАШЕ ЦЕЛИНЕ	54
10) ПРИГОДНИ ЖИГОВИ	54
11) НОВЕ МАРКЕ	55
12) В. Трбарих: О ПОШТИ У СРБИЈИ ПРЕ 80 ГОДИНА	60
13) ПРЕГЛЕД КЊИГА И ЛИСТОВА	61
14) БРОЈНО СТАЊЕ ЧЛАНОВА С. Ф. СРБИЈЕ	62
15) ИЗ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	63
16) ИЗ Н. Р. ХРВАТСКЕ	63
17) ВЕСТИ ИЗ САВЕЗА	63
18) НАБАВКА МАРАКА	64
19) ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА НАШИХ ЧИТАЛАЦА	64
20) РАЗМЕНА МАРАКА ПУТЕМ ДОПИСИВАЊА	
21) ОГЛАСИ	
22) ЦРНА ЛИСТА	

ЦЕНА ОВОГ БРОЈА ДИНАРА 15.—

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ
БЕОГРАД

ДРАГ. М. РАИЧЕВИЋ

Масовност – основни задатак наше филателије

Улазимо у 1950 годину са новим перспективама развоја наше филателије, улазимо у годину која треба да створи наше нове филателистичке кадрове, где ће филателија постати још значајнији фактор у нашем друштву и дати још већи допринос у изградњи социјализма код нас.

Један од основних задатака нашег Савеза остаје и даље: што више омасовити филателистички спорт у нашој земљи, окупити све праве филателисте, било да су се већ раније почели бавити сакупљањем марака, или то тек сада почињу. И заиста ако упоредимо бројно стање чланова приликом оснивања Савеза филателиста Србије месеца августа 1948 године и непосредно иза тога са данашњим бројем од преко 2860 чланова, видимо огроман напредак, тј. десетоструко повећање за непуних годину и по дана.

Са оваквим повећањем на први поглед Савез би могао да буде потпуно задовољан и да сматра да је постигао постављени задатак у погледу омасовљавања филателије код нас и њеног продирања у најшире слојеве народа.

Међутим, свака ствар има своје лице и наличје, па због тога не би било сувишно рећи неколико речи и о наличју омасовљавања филателије код нас и да, посматрајући повећање броја чланова Савеза кроз Подружницу Београд, као нашу највећу подружницу, проанализирамо који су узроци овог повећања и како се до њега долази.

Подружница Београд у месецу јануару 1949 године имала је 420 ред. чланова и 99 омладинаца, тј. свега 519 чланова, док према последњем стању од јануара 1950 године имамо 790 ред. чланова и 330 омладинаца, свега 1120, тј. укупно повећање за годину дана износи 601 члан. Ово повећавање нагло расте од месеца августа

1949 године, дакле од издавања емисије „5 година НР Македоније“ па на даље, тј. од емисије од којих су чланови добијали најпре 5, а затим једну и две серије, а које су самим тим после издавања добијале десетоструко, па и двадесетоструко већу вредност од номиналног износа. Самим тим постати чланом Савеза код извесних лица нефилателиста постало је „рентабилно“, па су они ту „рентабилност“ хтели и да искористе на штету правих филателиста.

Прави филателиста треба да посећује филателистичке састанке, комплетира своју збирку, врши размену марака, прати стручну филателистичку штампу, итд.

А како то изгледа код нас?

Правила Савеза у своме чл. 9 предвиђају да је дужност свих чланова Савеза да се активно баве филателијом и да редовно похађају филателистичке састанке. Наши састанци се одржавају редовно сваке среде и недеље и њима просечно присуствује 200 до 250 скоро истих чланова, док састанцима омладинске секције који се одржавају сваке суботе присуствују од 50 до 60 чланова омладинаца. Поставља се питање шта је са осталим члановима: 600 редовних и 250 омладинаца, који не долазе на састанке нити активно учествују у раду Савеза?!

Даље, наш нови стручни часопис „Филателиста“ излази у 2000 примерака, што би према броју чланова Савеза било недовољно. Међутим, ситуација је супротна, тако да и од овог недовољног тиража остаје нераспродато око 400 бројева, а од стране уредништва Подружници Београд скренута је пажња да се просечно према броју чланова у Београду најмање растура и чита „Филателиста“. Јасно је међутим, да је основна ствар да сваки прави фила-

телиста мора пратити своју стручну филателистичку штампу и упознавати се са свим догађајима и новостима из филателистичког света.

С друге стране ако бисмо прегледали збирке наших чланова, видели бисмо да поједини чланови немају уопште својих збирки, а други да чак немају ни редовна издања ФНРЈ која добијају преко Савеза, односно преко Подружнице.

Само ових неколико горе наведених чињеница јасно говоре да је масовност нашег Савеза више у бројкама него у правој масовности и окупљању свих филателиста, али да је, опште узев, рад Савеза на окупљању свих филателиста имао прилично доста успеха. Али горње чињенице дају повода и оправданој сумњи да се поједина лица уписују у Савез једино из разлога, да би могли користити право узимања одређених серија марака, које следећу члановима Савеза, а да би те исте марке продали по скупљој цени као и да поједини чланови, у циљу добијања већег броја серија марака, уписују у чланство Савеза и лица која се не баве филателијом, већ им само служе као средство за подизање марака. Боље рећи такви „чланови“ су у ствари само пинцете које служе за узимање марака из класера Подружнице.

Ако би резимирали све горње разлоге прилива нових чланова, дошли бисмо до следећих констатација:

1) У Савез филателиста данас се (после годину и по дана постојања Савеза) уписују прави филателисти који се раније из било којих разлога, оправданих или неоправданих, нису уписали, а нарочито они који су раније на поштанским шалтерима узимали марке и правили своје збирке, не учествујући директно у раду Савеза, што сада не могу с обзиром на нови систем издавања марака преко Савеза;

2) Уписују се нови филателисти, који се, заинтересовани филателијом, почињу као почетници заиста бавити сакупљањем марака и правити своје збирке, што је знак продирања филателије у све шире народне слојеве, а што је врло позитивно, када се има у виду значај филателије као једног пропагандног средства;

3) Уписују се даље они који филателију сматрају средством за лично богаћење, препродавајући добијене марке по скупљој цени, шпекулишући са њима, и на тај начин крњећи углед правих филателиста и филателије у опште;

4) Уписују се најзад и „пинцете“, боље рећи уписују их у Савез и користе њихова права поједини филателисти, а да се таква лица уопште не баве филателијом, нити интересују за њу, већ служе појединим члановима за добијање више серија него што имају право;

5) Разлог уписивању лица под 3 и 4 јесте ограниченост броја серија марака које добијају чланови Савеза, боље рећи мала висина накладе у којима се издају наше емисије и немогућност куповања у слободним количинама на поштанским шалтерима, тако да за њих уписивање у чланство Савеза претставља „рентабилан посао“, разуме се на штету филателије.

Управни одбор Савеза и Подружнице Београд предузимали су низ мера да се онемогуће случајеви шпекулације са чланством као и уписивање фиктивних чланова, проверавањем приступница, разговором са новим члановима пре пријема у чланство обустављањем пријема приступница за извесно време итд., али све то није дало неких нарочитих резултата, јер је број молби за упис у чланство сваког дана све већи, тако да ово већ претставља прави проблем пред којим се налазе управни одбори Савеза и Подружнице Београд.

Управни одбор Подружнице Београд је исто тако више пута апеловао на своје чланове да му пруже помоћ у раскринкавању оваквих случајева и да на приступницама не дају гаранцију лицима за која нису сигурни да су заиста прави филателисти, или пак да намеравају бити филателисти.

Не треба нас погрешно схватити да смо ми против пријема нових чланова и да ми хоћемо да онемогућујемо правилан прилив нових чланова. Напротив масовност, где се стварају десетине и стотине нових истинских филателиста, десетине и стотине нових збирки, где филателија постаје општи народни спорт, приступачан и разумљив свакоме.

Једна општа ревизија чланства, која се сада спроводи показује колико заиста данас у Београду има правих филателиста и колико је филателистички спорт у опште постао масован. Подела Подружнице Београд на више подружница нарочито ће помоћи овој ревизији чланства и омогућити да се чланови међусобно боље упознају и да сами они, у општем интересу филателије, онемогуће коришћење филателије у шпекулативне сврхе.

INŽ. MIRKO VERNER:

SPECIJALNA OBRADA „PARTIZANSKE SERIJE“

Od svih naših dosadašnjih izdanja maraka posle Oslobođenja svakako da je za specijalne sakupljače najinteresantnija partizanska serija, zbog velikih različnosti u boji, papiru i gumiranju pojedinih vrednota. Da je do tih različnosti došlo, nije nikakvo čudo, jer je ta naša serija već godinama u prometu a upotrebljava se u najvećim količinama, tako da od svih vrednota ove serije postoje milijonske naklade.

Do sada smo mogli primetiti u krugu specijalnih sakupljača maraka FNRJ da se prilično zalažu u sakupljanju raznih boja i papira ovog izdanja, ali još nije niko pokušao da publicira rezultat dosadašnjeg sakupljanja i ispitivanja ovog područja, te nemamo pregleda o tome, šta u stvari postoji i koje su poznate varijante nabrojanih specijaliteta.

Pre nego što ću izneti moju obradu, smatram da je potrebno dati opšti pregled o tome, kako je po mome mišljenju najbolje da podelimo ovu seriju s obzirom na specijalno sakupljanje papira, boje i s obzirom na gumiranje. Mišljenja sam da ne bi smeli previše ući u detalje, nego moramo odrediti pojedine grupe unutar čijih granica možemo svrstati sve ono, što je interesantno za specijaliziranje i što nije nastalo usled neke slučajnosti t. j. marke, koje će uz malo truda i još manje novčanih žrtava moći sebi pribaviti svaki filatelista — specijalni sakupljač ovoga područja, zato sa moje strane smatram, da bi bila pravilna sledeća obrada:

A) Vrste papira:

Kod papira razlikujemo u glavnom 4 vrste, koje je vredno specijalizirati, a to su: kredasti papir, glatki beli papir, polutanki beli papir i tanki prozračni papir.

1. *Kredasti papir*: Može se prepoznati odmah na prvi pogled, naročito kod neupotrebljenih maraka, jer se odlikuje jakim belim sjajem i glatkoćom. Kod određivanja vrste papira, kao i boja — predlažem da se marke drže prema svetlu koso nagnuto od gore na dole, tako da svetlost pada na marku u uglu od 45°. Pravac svetlosti, koji pada na marku a sa marke na zenicu oka posmatrača treba da čini ugao od 90° — jer se jedino pri takvom posmatranju maraka može doneti prava odluka o vrstama papira i boje. Debljina papira kod ove vrste kreće se od 0,065 mm (kod vrednote od 9 dinara

ljubičasto) pa do debljine 0,125 mm. Prosečna je debljina 0,085 mm.

U koliko je reč o debljini papira u ovom članku, podrazumevam uvek gumiranu neponištenu marku. Sloj gume na markama je različit, te se njegova debljina kreće oko 0,005 mm, a u redim slučajevima do 0,025 mm.

Kod partizanske serije razlikujemo dve vrste kredastog papira i to tanki mrežasti kredasti papir i debeli glatki kredasti papir. Osim toga postoji još jedna vrsta jako satinirane (glatke) bele hartije, koja je u svemu veoma slična kredastoj hartiji.

U niže prikazanom tabelarnom pregledu neću uopšte praviti razliku između ovim podvrstama, već ću ih prikazati zajednički u grupi papira »A« — jer bi nas predetajno specijalizovanje daleko odvelo, a previše detaljno obrađena zbirka u mnogome gubi i od efekta, jer se kod iste ne uočavaju razlike u toj meri, kao kod jedne normalno obrađene specijalne zbirke u kojoj su prikazane samo osnovne — markantne razlike boje, papira i gume.

2. *Glatki beli papir*: Kod ovog papira razlikujemo tri podvrste, koje ćemo samo spomenuti, s tim da iste ne bi trebale da budu predmet specijalizovanja, jedino kod razrade studijskih zbirki, koje u svemu prevazilaze obim normalnog specijalnog sakupljanja. Te podvrste glatke bele hartije su:

a) glatki beli papir bez strukture — kao najčešća vrsta;

b) glatki beli papir sa mrežastom strukturom — rede i ne kod svih vrednota,

c) glatki beli papir sa sivkastim po koji put žućkastim tonom. Ova se vrsta papira dosta retko javlja, samo kod nekih vrednota.

Debljina glatkog belog papira isto nije podjednaka, i kod neponištenih maraka (zajedno sa gumom) kreće se od 0,081 do 0,120 mm debljine. Prosečna debljina 0,085 mm.

3. *Polutanki beli papir*: Karakteristika ovog papira je prozračnost t. j. da se na poledini marke crtež raspoznaje, ali ne u celosti već u t. zv. »oblačastoj strukturi«. Hartija je znatno tanja od ostalih vrsta (0,071 do 0,080 mm) a posle pranja gume debljina hartije ostaje 0,065 mm. Ova vrsta hartije poznata mi je do sada kod vrednota od 1, 2, 3 i 5 dinara (plava).

4. *Sasvim tanki t. zv. prozračni papir*, koji je u svemu sličan »pelur« pelir papiru, samo nije toliko mekan. Debljina kod ovog papira kreće se između 0,060 do 0,070 mm (kod opranih komada 0,055—0,065 mm). — Ovaj papir je do sada od svih najređi, a javlja se kod vrednota od 1.— dinar maslinasto-zelene boje i 3.— dinara crvene boje.

B) Vrste gumiranja: I kod gumiranja maraka ove serije mogli bi izneti čitavu skalu, jer postoji preko 10 vrsti gumiranja, ali da ne bi previše ušli u detalje, smatram da je dovoljno ako specijalni sabirači razlikuju četiri vrste gumiranja, i to: a) bezbojnu gumu, b) žućkastu gumu, c) žutu do smeđe-žutu grubu gumu i d) bezbojnu debelu gumu bez sjaja.

a) *bezbojna guma* — bila je najviše u upotrebi, a baš usled bezbojnosti i prozračnosti dobije od papira beo sjaj.

b) *žućkasta guma* — koja varira od svetložute do tamnožute (smedežute) boje, a karakteristično je, da je kod ove podvrste gumiranje glatko isto kao i kod one prve vrste (bezbojne). Ima međutim mnogo podvrsta prema boji i sjaju gume, koje u ovom članku nećemo spomenuti, jer ne spadaju u red normalnog specijaliziranja.

c) *žuta, do smeđe-žuta gruba guma:* Kod ove vrste postoje dve podvrste i to glatko i grubo gumiranje. Potonje bi mogli nazvati i zrnasto gumiranje, jer dobijemo utisak kao da je sveže gumirana marka posipana sa nekom prašinom mrke boje, te da se tako uprljala. Ova se vrsta gumiranja najčešće javlja kod kredaste hartije.

d) *Bezbojna gruba guma bez sjaja:* Ova je vrsta gumiranja tipična za jednu nakladu vrednote od 1.50 dinara smeđe boje (koja se nedavno ponovno pojavila u prodaji na pošti Beograd 1.). Karakteristično je kod ove gume, da uopšte nema sjaja i na prvi pogled daje utisak, kao da je guma delimično oprana sa marke i tako osušena. Ova podvrsta bila je veoma tražena među specijalnim sabiračima, sve dok se nije ponovno pojavila u prodaji.

C) Boje: Partizanska serija obiluje bogatstvom kako u osnovnim bojama pojedinih vrednota, tako isto i u nijansama, tako da je lako za svaku osnovnu boju postaviti skalu od 3 podvrste (svetla, srednja i tamna nijansa iste osnovne boje). Međutim i to bi bilo preterano, zato preporučujem sabiranje najsvetlije i najtamnije nijanse iste osnovne boje.

Kod specijalne obrade po bojama u tabelarnom pregledu prikazao sam samo naj-

tipičnije osnovne boje, koje se zbilja na prvi pogled u znatnoj meri razlikuju i koje bi trebalo da svi specijalni sakupljači ovoga područja stave u svoje zbirke.

Posle izloženih podataka o hartiji, gumiranju i bojama, prikazao sam u tabelarnom pregledu meni do sada poznate podvrste. Smatram da je pregled dosta jasan i da će na osnovu istog moći svi specijalisti lako da ustanove, koje marke već poseduju a koje im još nedostaju. Želim da napomenem, da ova obrada ni blizu nije potpuna i definitivna, jer sam ovo područje počeo tek u skoroj prošlosti da specijalno razradim, te je lako moguće, da postoje još i druge podvrste, koje nisam prikazao, jer ih ne poznajem, ali mi je prilikom publikacije moje razrade baš bio cilj, da skrenem pažnju filatelistima na ovu seriju, koja obiluje bogatstvom kako boje, tako i drugih elemenata potrebnih za specijaliziranje i da pri tom zamolim svakoga, ko bi među svojim *neupotrebljenim* markama pronašao podvrste, koje nisu u priloženom tabelarnom pregledu prikazane, da to saopšti ili meni lično ili Uredništvu »Filateliste« i da te marke pošalje uvida i registracije radi s tim da će mu se iste marke posle registracije vratiti u ispravnom stanju. Ovo je potrebno radi toga da još sada, dok su ove marke u prometu lakše se mogu pronaći nego posle nekoliko godina — (iako su već danas pojedine podvrste dosta retke, ali se sa malo truda verujem još mogu pronaći.) — a putem publikacije postojećih vrsta saznaće svi specijalisti o postojanju nekih podvrsta, za koje možda još neznaju.

Bilo bi prerano da se upuštamo u obradu stepena retkosti i vrednosti nabrojanih specijaliteta, jer se ne zna sa kojim zalihama izvesnih podvrsta sabirači raspolažu. Smatram da to nije od naročite važnosti, jer pravi filatelist nikad ne gleda na materijalnu vrednost svoje zbirke, već teži sa tim, da mu područje sakupljanja predstavlja što kompletniju celinu, bez obzira na stepen njihove retkosti i materijalnu vrednost.

Verujem da će partizanska serija svima našim specijalistima biti jedno od najomiljenijih područja sabiranja, jer zbilja obiluje sa markantnim različitostima, što je i logična pojava kod jedne serije, koja je godinama u upotrebi, te je i sasvim razumljivo da kod takve serije moraju postojati različitosti u papiru, bojama i gumiranju, pošto se unapred nemože obezbediti potreban materijal za izradu maraka za nekoliko godina, pa je razumljivo da usled toga dolazi do svih u ovom članku iznetih varijanata.

Vrednota	B O J A	P A P I R										
		A) kredast			B) glatki beli				C) polutanki		D) tanki	
		g u m a			g u m a				g u m a		g u m a	
		a	b	c	a	b	c	d	a	b	a	b
0.50 din.	a) uljasto-smeda tamna b) uljasto-smeda svetla	—	—	○	○	—	—	—	—	—	—	—
1.— din.	a) bledo-zelena b) zelena c) tamno-zelena d) sivo-zelena e) sivo-maslinasta f) maslinasto-zelena	—	—	—	○	○	—	—	—	—	—	—
1.5 din.	a) crveno-smeda b) sreda	—	—	○	○	—	○	—	—	—	—	—
2.— din.	a) sivo-crvena b) crvena	○	—	○	○	—	—	—	—	—	—	—
2.50 din.	a) cinober-crvena b) crvena c) narandžasto-crvena	—	—	—	○	○	—	○	—	—	—	—
3.— din.	a) crveno-smeda b) sreda (tamna) c) sreda (bleda)	—	—	○	—	○	—	—	—	—	—	—
3.— din.	a) crvena b) narandžasto-crvena c) smeđe-crvena	—	—	—	○	—	—	—	○	—	○	—
4.— din.	a) tamno-plava	○	—	—	○	—	—	—	—	—	—	—
5.— din.	a) zelena b) tamno-zelena c) žuto-zelena	—	○	—	—	○	—	—	—	—	—	—
5.— din.	a) tamno-plava b) plava c) tamno ljub.-plava	—	—	—	○	○	—	○	—	○	—	—
6.— din.	a) crna b) sivo-crna c) siva	—	○	—	—	○	—	—	—	—	—	—
8.— din.	a) narandžasto-žuta b) narandžasta	—	—	—	○	—	—	—	—	—	—	—
9.— din.	a) ljubičasta	○	○	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12.— din.	a) ultramar plava	○	—	○	○	—	—	—	—	—	—	—
16.— din.	a) svetlo-plava b) plava c) tamno plava	—	—	—	○	—	—	—	—	—	—	—
20.— din.	a) cinober-crvena b) narandžasto-crvena c) narandžasto-cinober	○	—	—	—	○	—	—	—	—	—	—

NAPOMENA: Za vrstu gomiranja upotrebljene su kratice: (○ = postoje)

- a = prozirna bezbojna guma
- b = žućkasta, glatka guma (svetla do tamnije)
- c = žuta, do smeđe-žuta gruba guma
- d = bezbojna debela guma bez sjaja

БОР. СТ. МРБА

СВЕТСКИ ПОШТАНСКИ САВЕЗ

— Збирка по мотивима —

У прошлој, 1949 години, навршило се 75 година од оснивања Светског поштанског савеза, једне врло важне и по тој грани најзначајније међународне институције. Прослава ове јубиларне годишњице обележена је издавањем пригодних поштанских марака од стране скоро свих држава, чланица тог савеза, што је дало повода скупљању тих марака и састављању нове збирке по мотивима, која је по тој међународној установи добила и своје име: Светски поштански савез, а међу филателистима је нашла много љубитеља и скупљача.

Збирке по мотивима су последице премног издавања марака у свету, тако да је скупљање и састављање збирке марака целог света постало не само преопширно подручје, него практично и неизводљиво. Већ је постало врло тешко и преопширно подручје и скупљање марака једног континента, због чега се у филателији прибегава сужавању подручја скупљања. То сужавање подручја скупљања огледа се у томе, што се све већи број филателиста ограничава на скупљање марака извесне групе држава, или пак саставља збирке по мотивима — тематике збирке.

Збирке по мотивима обухватају марке целог света, које су међусобно везане у једну целину извесним мотивима, који претстављају исте и сличне цртеже, без обзира на време и узрок издавања. У прву би групу дошле н. пр. збирка авионских марака, Светски пошт. савез, стогодишњица железница и др., а у другу групу би дошле збирке, које везује исти цртеж, као што су географске, зоолошке и сл.

Збирка по мотивима Светски пошт. савез обухвата у једну целину марке целог света. У једну целину су повезане истим узроком и временом издавања, без обзира на цртеже које марке носе. Дакле, важан је мотив издавања.

Обзиром на велико интересовање за збирку по мотивима, о којој је овде реч, циљ овог чланка је обрада целе те збирке тако, да ће та обрада моћи послужити као руковођ и основа за њено састављање. Државе, које су издале пригодне марке поводом 75-годишњице С. П. С., неће овде бити набројане ни по континентима, ни по азбучном реду, ни по првенству издавања, него по провереном издавању на тај начин, што ће поред кратког описа

бити донете и слике марака. Ово стога, да се не би што-шта пропустило, затим вршиле исправке и допуне, што би шкодило тачности излагања, као и обавештењу филателиста, који су овим заинтересовани. Разуме се, да ће појединци састављати збирку по једном извесном логичном реду, било по азбучном реду држава целог света, било по континентима, али опет по азбучном реду. Сем имена државе, која је издала пригодне марке, кратког описа и слика марака биће по могућности донесен увек, а на француском језику, и тачан назив надлештва које је донело решење о издавању марака и седишта тог надлештва. Ово има двојаку сврху. Упознавање филателиста са државама целог света, њиховим колонијама, доминионима, мандатским земљама и њиховим главним градовима, дакле уздизање географског знања с једне стране, а с друге стране пружа филателистима упут где и на кога треба да се обрате у случају евентуалне потребе, ради набавке марака С. П. С.

Пригодне марке поводом 75-годишњице С. П. Савеза издале су ове државе, чланице савеза:

1) Данска — (Direction générale des postes et télégraphes, København, Danemark): у ову сврху је издана једна марка од 40 ера у плавој боји, облика положеног правоугаоника; цртеж претставља земаљску куглу обавијену траком са натписом, који се односи на јубиларну годишњицу.

2) Исланд — (Direction générale des postes et télégraphes, Reykjavik, Islande): Пригодна серија се састоји од 4 вредности: 25 аура у зеленој боји, 35 аура, у црвеној боји, 60 аура у плавој боји и 2 кр. у светло-црвеној боји. Све су марке облика положеног правоугаоника са разним цртежима: пренос пошта на коњима,

зграда поштанске дирекције, мапа Исланда, пејсаж на Исланду, а заједнички цртеж је земаљска кугла у горњем десном углу сваке марке.

3) **Југославија** — (Ministère des postes, Division du service international, Beograd, Yougoslavie): издала је пригодну серију од 3 вредности: 3, 5 и 12 д. Марка од 3 д. је црвене боје, облика усправног правоугаоника, као и вредност од 12 д., која је

5) **Норвешка** — (Direction générale des postes Oslo, Norvège): издала је пригодну серију од 3 вредности: 10 ера зелена, 25 ера у црвеној боји и 40 ера у плавој боји. Све три вредности различитог су формата са различитим цртежима. Вредност од 10 ера је облика високог правоугаоника са цртежом, који алегорички претставља разне континенте поређане у кругу. Вредност од 25 ера је такође облика усправ-

смеђе боје. Вредност од 5 д. је плаве боје, облика положеног правоугаоника. Цртеж на вредностима од 3 и 12 д. претставља земаљску куглу са разним средствима, која служе за пренос поште, а цртеж на вредности од 5 д. претставља само средства за пренос поште.

4) **Немачка** — источна зона (Administration principale des postes et télécommunications de la Zone d'occupations soviétique, Mauer strasse 69-75 Berlin W. 66 (1), Allemagne): издана је једна вредност од 50 пф. у плавој боји, облика положеног правоугаоника; цртеж претставља земаљску куглу, испод које се налази голуб писмоноша.

ног правоугаоника, али мањег формата са цртежем, који претставља земаљску куглу, преко које лете два голуба писмоно-

нос пошта: дилижанс и железницу, поштару коњаника и аутомобил, једрењак и авион.

7) **Холандија** — (Direction générale des PTT, La Haye, Pays-Bas): пригодна серија се састоји од 2 вредности: 10 с. у смеђе-црвеној боји и 20 с. у плавој боји. Обе су марке облика квадрата за истим цртежем земаљске кугле, преко које су исплетене поштанске трубе.

8) **Швајцарска** — (Direction générale des PTT, Berne, Suisse): издала је серију од 3 вредности: 10 с. у зеленој боји, 25 с. у црвеној боји и 40 с. у плавој боји. Све су марке облика дугачког положеног правоугаоника, а различити цртежи на њима претстављају земаљску куглу са разним мотивима, који алегорички приказују међународну поштанску сарадњу.

ше. Вредност од 40 ера је облика положеног правоугаоника са цртежем, који претставља голуба и део земаљске кугле, на чијем је полу постављен путоказ.

6) **Чехословачка** — (Ministère des postes, Praha, Tchécoslovaquie): пригодна серија има 3 вредности: 3 Крч. у смеђе-црвеној боји, 5 Крч. у плавој и 13 Крч. у зеленој боји. Све три вредности су облика дугачког положеног правоугаоника, са по 2 цртежа на свакој марки, који претстављају разне начине и средства за пре-

9) **Шведска** — (Direction générale des postes, Stockholm, Suède): пригодна серија се састоји од 3 вредности: 10 ера у зеленој боји, 20 ера у црвеној и 30 ера у плавој боји. Вредности од 10 и 20 ера су облика положеног правоугаоника, а она од 30 ера има облик усправног правоуга-

оника. Цртеж на маркама приказује писање писма и земаљску куглу.

10) Трст — Зона А (није члан по конвенцији од 1947 год.): издана је једна вредност од 50 лира у плавој боји, облика положеног правоугаоника са цртежем,

који претставља свет на две земаљске кугле са алегор. пригодном сликом. Израђена је од италијанске марке издане у исту сврху и прештампане са претиском AMG FTT.

(Наставиће се)

С. ОСТОЈИЋ

Из историје српске поште

(скице)

— Наставак са стр. 9 —

Све до 27 маја 1840 г. у Србији није било организоване поштанске службе за јавни саобраћај. Тек од тога дана почела је прво у Београду, па онда, после неколико дана, и у Крагујевцу, да функционише пошта, која је примала и приватна писма на отправљање у унутрашњост Србије).

Та служба, међутим, није била организована специјалним законским прописима, већ, према потреби, разним кнежевским „височајшим“ одлукама и решењима, испрва указом од 14. XII 1835. о саставу „Совјета“, који је донет на основу чл. 76 Сретењског устава од 1835 г., па касније указом од 29. V. 1839., који је донет на основу т. зв. „Турског устава“ од 1838 г. о „Устројенију централног правленија књажевско србског“, односно Устројством књажевске канцеларије. Тек „Устројенијем поштанског заведенија“ од 15. X. 1843. уведене су специјалним законским путем далекосежне реформе у организацији поште и поштанског саобраћаја у Србији. У уводу овог „Устројенија“ вели се: „Ради олакшања за нужно, скорије (брже) и точније саопштеније, коим се трговина и свака полезна радња подиже и распрострањава, решили смо се у Отчеству нашем по начину остали благоустројени

држава установити једно поштанско цаведеније, којим ће се сва поглавитија (главнија) места, као вароши и варошице у Србији тако скопчати (повезати) да се ствари и лица лако, сигурно и скоро (брзо) из једног места у друго пренети могу“. И, да би се ово постигло, служиће, вели се у „Устројенију“ поште и поштанске експедитуре, мензулане управа поште, које ће „Целим поштанским заведенијем управљати и над точним извршавањем дужности бдити и надзирати“.

Тим првим законом о поштама организован је на новој основи јаван поштански саобраћај и ударен први темељ самосталне поштанске управе у Србији. До душе, још указом од 20. III. 1835., после споразума са енглеском владом о увођењу сталне весничке службе кроз Србију, кнез Милош је поставио свог „надворног совјетника Јакова Јакшића надзиратеља целе поште у Србији“, али, у ствари, све до 27. маја 1840 то је била само организована служба у мензуланама, којима су се служили српски и турски татари. Тада је отпочела планска организација поште, поштанских експедитора и мензулана, које су биле снабдевене потребним особљем и коњима за пренос поштиљака и превоз путника.

„Устројенијем“ било је предвиђено да се све поште и поштанске експедитуре деле на три класе. У прву класу долазила је пошта у Београду са „једним постмајстором, једним постофисиром и једним писмоношом, који ће заједно и дужности канцеларијског служитеља отправљати“. У другу класу долазила је пошта у Алексинцу, која је имала једног „постофисира“ и писмоношу, који је, такође, вршио и дужност послужитеља. У трећу класу долазила су сва остала места у којима ће „постекспедиције са експедиторима постављени бити“. Ту оу била предвиђена и набројена 31 пошта и поштанска експедитора и, упоредо, 36 мензулана са по једним настојником и потребним бројем суруџија. Истовремено са „Устројенијем“ изашла је и „Уредба за наплаћивање такса поштански“. У њој су биле предвиђене две тарифе: А) за писма и б) за аманете. Такса за писма „размерна је и опредељена по тежини, не узимајући у призрање растојање места, тако, да ће се од писма најмањег тј. које не прелази 3 драма (1 драм = 3,20 грама), узимати један грош чаршијски (0,10 пара динарски), а од 3 до 4½ драма узимаће се 1½ грош, и тако даље. Шилало се писмом „куда му драго унутрености“. За журнале, књиге, музикалне предмете, мустре еспапа итд. „писмоносној пошти предате, ако се под прекрштеним завитком, да се видети могу, одправљају, плаћа се трећа част само оне таксе, која је за писма у тарифи под А) спроведена, но у сваком случају најмања такса за писма“ (члан 4). Даље је било пресвођено: „писма са стране (иностраниства) донешена разносиће се онима, на кога гласе; за то разношење пријемници неће бити дужни ништа плаћати“ (чл. 8).

По тарифи б), за аманете, плаћала се такса по вредности и тежини аманета. За пренос лица, међутим, плаћала се такса од 2 гроша чарш. за један сат на једног коња. Ова такса плаћала се унапред.

Касније, Уредбом поштанском од 27. X. 1847., па Законом о поштама од 25. I. 1866. била је извршена нова, потпунија реорганизација поштанске службе у Србији. Закон од 1866. год. рађен је по узору на тада најновије и најнапредније поштанске законе у Европи. Овај нови закон о поштама ступио је на снагу 1. маја 1866. И по њему „поште, као саобраћајно средство, служиће за пренос писма, аманета и осталих ствари и путника (чл. 1.) Установа поште искључиво је право државе, али, „никоме није забрањено да своја писма, по своме слуги или нарочито одасланику или по улученој прилици може куда и коме хоће слати“ (чл. 2). Ту је и оваква јасна одредба: „Поштоно-

шама дужан је сваки на глас њине трубе или другог знага с пута сврнути, ако се то без очевидне опасности учинити може“ (чл. 10). Мислим да није без интереса навести опис Мих. С. Петровића о турским татарима приликом њиховог проласка кроз београдску чаршију: „Велику узбуну на улици изазвао је увек пролазак татара, поштоноша, а још већу пролазак везира или његовог харема. За све време везирова похода кроз град специјалне таласције би по такту ударале у таламбасе, а чауши би час по час дерали се и нешто на турском подвикивали и штапове своје тресли да се чује звекет прапораца. За пашом је ишла војска: делије на коњима, са копљима и високим калпацима, а за овим крџалије, такође на коњима. Кад су жене пашине на колима ишле из харема, и кад су пролазиле кроз град, гавази су трчали напред и то оглашавали виком и дерњавом. Тада су се сви дућани на Зереку, ондашњем трговачком центру Београда, затварали и нико није смео ни кроз ћепенке вирити, а камо ли главе помолити. Ако не тако свечано, а оно уз исто толико ларме пролазили су београдским улицама и татари. Испред татара јахао је увек по један или двојица суруџија, који су водили резервне коње, за случај да онај испод татарина угине од немилостивог терања. И татари и суруџије имали су камџије, којима су шибали коње, а татари су тим камџијама често шибали и своје суруџије. Суруџије су се при улазу у варош дерали из свега гласа, тако да се њихоза дерњава са велике даљине чула. То је био знак да им се свет склања са пута и да им се у мезулани спреме одморни коњи. Турски татари, јурећи кроз варош, имали су обичај да камџијом, из беса, шобају сваког, кога би на улици, или испред дућана, само могли да дохвате. И испред њих, као и испред пашине пратње Београђани су морали бежати“.

У то доба осећа се напредок у начину преноса путника и ствари. Док је првим законом о поштама већ цитираним „Устројенијем поштанског заведенија“ од 15. X. 1843. било предвиђено да ће се путници преносити за сада „као и друге ствари на коњима, који ће се исто онако употребљавати, као што се сад за пренос иностраних пошта кроз Србију употребљавају. Ово ће трајати донде, докле се путеви довољно не оправе, и онда ће се кола за пренос путника и ствари употребљавати“ (чл. 45), дотле је у новом Закону о поштама од 25. I. 1866., у члану 100. било предвиђено, да ће „путници моћи путовати на поштанским колима куда ова иду, а само где ових нема, на поштанским коњима“.

Даље Закон набраја међусобна права и дужности државе и путника па, интересантности ради наводимо одредбу: „кад се путује дилижансом само амрел, ручну торбу и хаљине путничке, које се у колима могу лако склонити да другима не буду на сметњи, може путник носити уза се, а сав други пртљаг мора се предати пошти“ (чл. 107).

Као и сада, и онда је морала бити навала путника, јер у закону се вели „подвоз ће се путницима давати по реду којим су се код поште пријавити, и ако би се десило, да се не би могао дати подвоз свима, који се пријаве, онда ће се они доцније пријављени путници упутити на

стрпљење до идућег поласка“ — а то је стрпљење који пут требало да траје и по неколико дана

Као и они који путују колима и путници „на коњима поштанским, осим свога најнужнијег пртљага не могу ништа више носити на коњима, које јашили буду“ (чл. 116).

Ступањем на снагу овог закона престали су да важе Закон о устројству поштанског заведенија и Уредба за наплаћивање такса поштанских од 15. X. 1843. и ове касније уредбе и законодавна решења, којима је било регулисано питање поштанског саобраћаја у Србији.

АЛ. Ј. ПЕТРОВИЋ

УПУТИ У ФИЛАТЕЛИЈУ

О ПАПИРУ

Папир се појавио пре више тисућа година. Најпре је израђиван у Кини и Јапану. Израда папира остала је била вековима њихова тајна. Једном приликом — преко ратних заробљеника — сазнали су за ту тајну и Арабљани, и основаше једну радионицу папира у Багдаду. Али, док су Кинези и Јапанци израђивали папир од биљних влакана, Арабљани га ствараху од крпа. У X. столећу била је пренесена фабрикација папира и јужну Шпанију, али за кратко време, јер је са прогонством Мавара из Шпаније престала тамо и израда папира. Свакако преко Мавара ушли су у тајну израде папира и Италијани, који су са своје стране допринели и усавршавању његове израде, па су они били први који су увели и израду водознака (1285. г.). Преко Мавара из Шпаније или преко крсташа непосредно из Арабије пренесена је израда папира и у Француску и остале европске земље.

У прво време и кроз векове израда папира била је ручна. Усавршавање како начина израђивања, тако и самог папира ишло је убрзано напред и упоредо са све већом његовом потрошњом.

У Европи, у прво време, израђиван је папир само од чисто белих крпа, али кад настаде тако велика потрошња папира, да се са овом врстом материјала нису могле задовољити потребе у фабрикама, онда се пође и другим путевима, да се дође до потребних сировина. При крају XVIII. века пронађен је начин за бељење обојених крпа помоћу хлора.

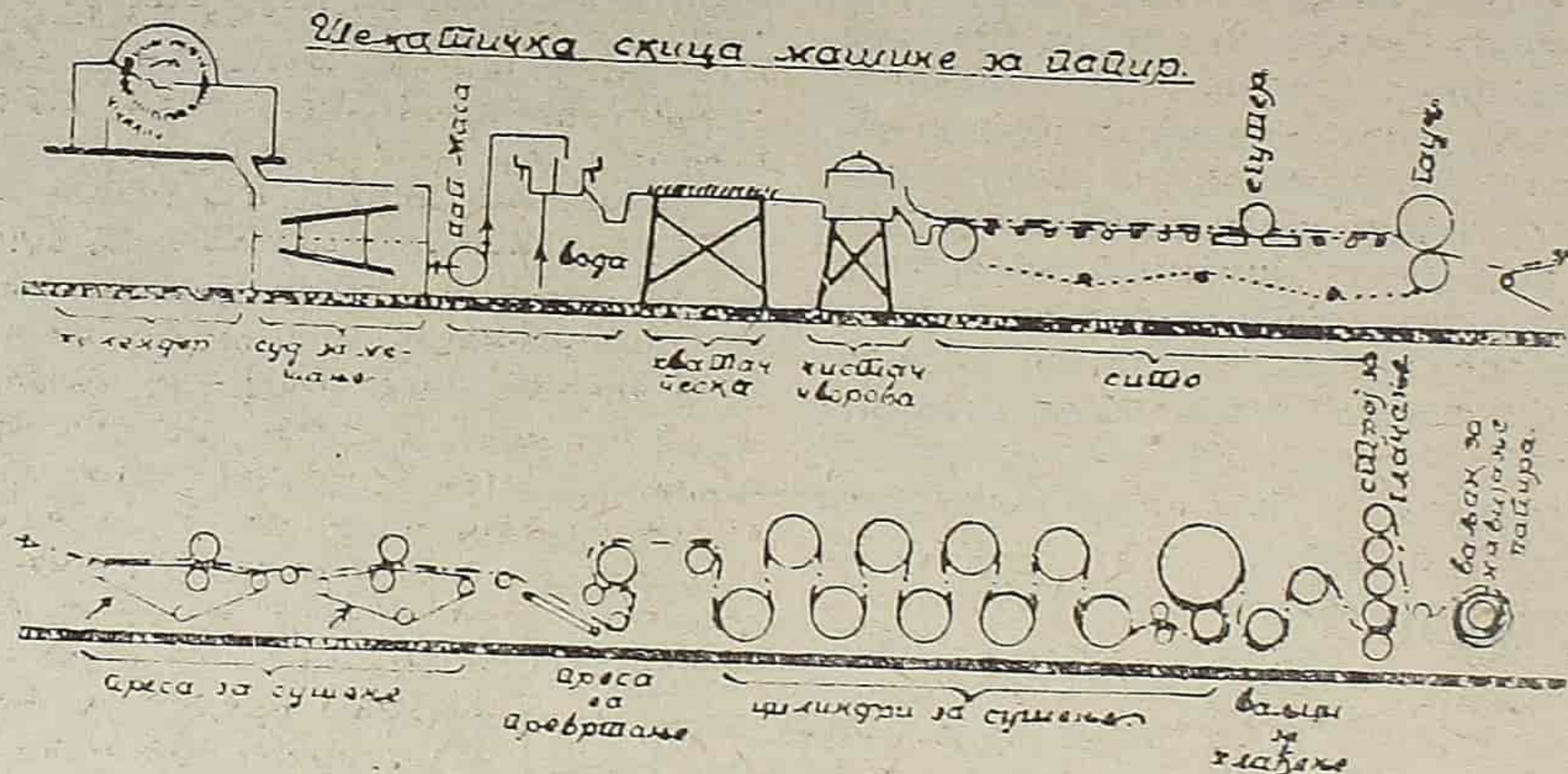
1799. године пронађена је машина за израду папира, која је брзо сасвим истисла ручно израђиван папир и квалитетом и јевтинијом и бржом продукцијом; сви недостаци ручно израђиваног папира потпуно су отклоњени. Машином је убрзана израда и побољшан квалитет папира, али је убрзо дошло и до кризе у материјалу за његову израду. Крпама се све мање и мање могле покрити потребе за фабриковање папира, те се морало гледати да се материјал добије са друге стране. Од седамдесетих година прошлога века употребљавала се целулоза, најпре са већом или мањом мешавином влакана од крпа, а доцније и данас папир се израђује скоро искључиво од целулозе, која се добија из јеловог и боровог дрвета (**целулозни папир**). Од крпа се израђују још само нарочите врсте финијег папира н. пр. за папире од вредности. У Кини и Јапану за израду папира употребљава се бамбус и пиринчана слама (**кинески** или **јапански папир**), а у другим прекоморским земљама и шећерна трска.

У кратко ћемо сад изнети како се папир израђује машинским путем. Ради лакшег схватања изнећемо једну шематичну скицу машине за папир — из „Donau post“.

Целулоза у дебелим таблама (сличним папиру за кровове, кутије и др.) најпре се иситни (самеле) у суво, па долази у „холендер“, где јој се дода потребна количина воде; у холендерима помоћу ваљака са оштрим ножевима та се маса пот-

пуно рашчешља; тада се тој маси (према томе чему је папир намењен) додаје лепак, каолин, боје итд., па се преноси у велике судове налик на каце где се непрекидним мешањем направи једноставна каша. Одговарајућом количином воде ра-

По постанку папира има двојаког, као што се види из предњег излагања, **ручно израђеног** и **машинског**. Исто тако смо видели и разнолике папире по материјалу од кога су израђени (разна биљна влакна, крпе, целулоза, бамбус, пиринча-

зређена маса прелази преко „хватача песка“, у чијим се вијугама таложе тежи делићи песка и др. и долази у „чистач чворова“, где се маса пропушта кроз решета, на којима се издвајају повезана влакна, чворићи. Одавде истиче кашаста папирна маса непосредно на „сито“, које се покреће у хоризонталном положају по ваљцима; његова дужина је 20—25 м., а ширина 2—2½ м. Папирна каша садржи тада још 92—95% воде. Сито се креће не само напред и назад, већ и на десно и на лево, тако да се маса добро протресе и влакна се повежу, те папир постаје чврст и равномерно уједначен. Под ситом, између ваљака постављена је једна направа за исисавање влаге из кашасте масе. Кад папирна маса буде равномерно по сити разрађена, а то бива на $\frac{2}{3}$ дужине сита, наплази се на „егутер“ — ваљак за утискивање водознака. Водознаци се утискују у још влажну папирну масу. Са сита прелази папир ка „гаучу“, па кроз његове ваљке полаже се на пресу за сушење“, где се преостала вода истискује, а затим преко „пресе за превртање“ пролази кроз „цилиндре за сушење“, где се испари и последња влага из папира. Загрејани папир сада се спроводи у „ваљке за хлађење“, па онда кроз „строј за глачање“, и најзад се навија на ваљке, са којих се после узима папир у тракама и сече по вољи и потреби.

Папира употребљених за марке има врло разноликих: по постанку, по материјалу од кога је израђиван, по тврдоћи, по дебљини, по придодатим састојцима, по боји, по обради итд.

на слама и др.). Овој главној маси, основном материјалу за израду папира, додају се још и, као материјал за испуну и изравнавање, иловача, каолин, гипс и др., а као спојни разне смоле и воскови. Раније су додаване као материјал за испуну и сасвим ситне трине од дрвета. Оне су причињавале да је папир на ваздуху и сунцу добијао лак тон жуте боје; по томе је лако могао бити разликован од бездрвног папира. Без икаквог спојног материјала је упијајући папир.

Од основног материјала за израду папира као и од материјала за испуну и спојног зависи чврстина папира, те имамо тврд, мек, обичан, стакласт и др. **Пергаментни** папир постаје под утицајем сумпорне киселине или раствора цинк-хлорида на папир од памука без спојних материјала; крут је и трајан.

По дебљини има папира танког, обичног (средње дебљине) и дебелог. Најтањи папир за израду марака је т. зв. **свиласти** и **цигар-папир**, а најдебљи **картонски**. Разлика између папира и картона сем у дебљини је још и у томе, што је папир састављен из једног слоја, а картон из два и више, и може се у слојеве листати (цепати).

Одређивање дебљине папира врши се једним апаратом (**мерачем дебљине**); њиме се могу утврдити и најнезнатније разлике у дебљини, док утврђивање руком — без апарата — може врло лако преварити. Гладак папир под прстима изгледа тањи него неуглачан, мек папир тањи од тврдог, — и ако су ови исте дебљине.

Боја папира одређује се пре приступања његовој изради и жељена боја додаје се папирној маси у одговарајућој количини, да би се постигао жељени тон. — Папира има чисто белих, али такви се не добијају природним путем при изради већ бељењем на разне начине. Природан папир увек има извесан тон жућкасте или сивкасте боје. Папир, нарочито онај са додатком трина од дрвета, добија на светлости жућкаст тон. — Папир још може бити обојен кроз или само с лица. Кроз обојен папир израђује се додајући папирној маси потребне количине жељене боје и мешајући је са осталим материјалом при изради папира. Само с једне стране (са лица) папир се обоји накнадно тј. тек преко готовог папира врши се бојење.

Из различитих узрока може папир добити и нежељене боје. Тако смо видели да папир добија жућкасту боју од трина од дрвета, које се додају папирној маси као материјал за испуну. При изради марака у дуботиску, ако се плоча добро не избрише после њеног обојења, добија папир јачи или слабији тон у дотичној боји. Сем тога, ако се марка изложи сунчаној светлости, не само боје, већ и папир мења, јаче или слабије, своју боју. При прању марака многе се боје у води растварају и папир добија од њих извесан тон, чија јачина зависи од слабије или јаче растворљивости боје и од немењања воде у купатилу марака.

Површина папира по изради је мања или више груба и мора се глачати према потреби, са обе или само са једне стране. То се глачање (сатинирање) врши у машини помоћу металних ваљака под јаким притиском. Тако се добија **сатиниран папир**.

Док су ваљци нови или очишћени шмиргл-папиром после дуже употребе од нахватање папирне масе, на њима остају сасвим ситне бразде, које се утисну у свеж папир; тако се добија **браздасти папир**. После извесног времена бразде на ваљцима испуњавају се поступно папирном масом и бразде се на папиру све слабије јављају, док сасвим не ишчезну. — На папиру често се виде трагови и од других делова машине. — од сита и од филца, нарочито кад се овај од употребе поаба и постане мрежаст; тада у папиру остају јаче или слабије утиснуте пруге или мреже, те се такав папир назива **пругаст, ребраст, недовољно и неједнако јасни и неправилни** и тиме се разликују од намерно израђиваног пругастиг и мрежастог папира, о којима ће бити речи код водознака.

Папир може бити кроз исте дебљине или не. Кад се погледа кроз папир према

светлости, види се или потпуна уједначеност по целој површиди (обичан папир) или мање или веће, правилне или неправилне светле односно тамне површине — неуједначености у дебљини папира. Те неуједначености могу бити ненамерне или намерне. Ненамерно, случајно постају већ поменути браздасти пругасти и мрежаста папир, а ако су светле површине неједнако и неправилно распоређене, зове се **облачаст папир**. Намерно израђиване неуједначености јесу водознаци.

Бразде на папиру виде се, кад се папир — марка постави на тамну подлогу тако да јача светлост пада управно на бразде.

Сем наведених разлика има их још које настају дотеривањем лица готовог папира. Ако је лице папира превучено једним сјајним кредним слојем, добија се **кредаста папир**. Место креде данас се за исту сврху употребљавају и друге минералне и биљне материје. За установљење кредастог папира постоји нарочита справа — **испитивач кредастог папира** — или се за то помаже сребрним новцем; кад се са њиме превуче превуче преко кредастог папира, остаје таман траг; код папира превучених другим материјама овај траг не остаје. — Марке од кредастог папира не смеју се потапати у воду, јер се увијају и пуцају, већ треба оквасити само папир, на коме су марке залепљене, са задње стране.

Ако се папир превуче једним слојем лака, добија се **лакован или емаљиран папир**, који је понекад сасвим сличан кредастом папиру.

У кредаста слој или у слој од лака може се додати и боја, те се добија само с једне стране обојен кредаст или лакован папир.

Има папира, код којих спојни материјал упија врло јак и лако пропушта боју, те се код таквих папира јавља слика и на другој страни (продорни тисак).

Порозан папир је онај папир, код кога се, кад се гледа према јачој светлости, виде сасвим ситне, пушке или ређе рупице, које изгледају као избушене врхом игле.

Јављају се понекад марке са т. зв. „масним папиром“. То није никакав мастан папир, већ се на маркама јављају веће или мање масне површине, које долазе од масних састојака у лепку и боји, а ретко од материјала или спојног материјала.

Ради заштите од фалсификата израђују се и специјални папири за марке. Такви су папири: са свиленим концима у разним бојама, који се утисну у папир тако, да се на свакој марци — по правилу на полеђини — види по један конач (код

Баварске од 1849—1868. и код Швајцарске од 1854—1857.); са ситним влакнима у боји, која се додају папирној маси још при изради папира, па се на слободним површинама или на полећини марака голим оком јасно виде (н. пр. код Швајцарске); са заштитним ситним зрнцима на лицу папира, — „заштићени папир“ код југо-словенских марака.

Још да поменемо марке израђене на полећини папира од немачких ђенерал-штабних карата и од неких новчаница (код Летоније 1918 и 1920 г.), на линираном папиру и др.

Машински папир се израђује у дугачким тракама и при употреби сече се у табакe жељене величине. Врло је важно обратити пажњу на правац сечења. Зна се да је структура папира у подужном правцу папирне траке другачија него управно на њега, јер се по изради влакна, која чине основну материју папира, у главном постављају у подужном правцу папирне траке, што има за последицу, при квашењу и сушењу папира, да се

папир у томе правцу теже истеже или скупља него у правцу управном на дужину траке. Ово се нарочито испољава код марака израђених у дубокотиску, јер се за њих папир мора пре штампања овлажити и тада се, при сушењу, управно на папирну траку јаче скупља него у другом правцу, што има јаког утицаја на величину и облик слика штампаних марака.

Својства папира утичу и на штампање марака; друкше изгледају слике на ручном папиру, а друкше на машинском; код првог аустриског издања марке имају исте цртеже, али су они на машинском папиру јаснији него на ручном. На танком папиру слика марке се појављује на задњој страни, док на дебљем то не бива. И продорни тисак појављује се на полећини марке само код папира, код којих спојни материјал пропушта боју. Код рђаво углачаних папира и код оних са рђавим спојним материјалом може се боја разливати, што се може појачати још и рђавом мешавином боје са фирнајсом.

ОМЛАДИНСКА СТРАНА

РАЗВИТАК ФИЛАТЕЛИЈЕ У НАШЕМ СЕЛУ.

— Допис једног омладинца —

Почели смо са неколико десетина марака прљавих и исцепаних.

Први је почео са скупљањем марака један дечко, који је добио неке марке од својих рођака и који је не само сам почео да их скупља, већ је и друге покренуо на то.

Деца су примила позив и почела да завирују у сваки кутак тражећи марке; и пошто су све претресли и преврнули, неки су постали малодушни према скупљању, јер нису имали тренутно шта да скупљају и напустили су филателију.

Свака марка је за децу претстављала читаво благо, те су они — скупивши све марке код својих кућа — почели и ван свога места да траже марке и да их прикупљају.

Како је за ову децу — која нису ни знала да марке могу негде да се купе — било велико изненађење, кад неко каже да неки скупљач има 100.000 марака, а још већа радост била је вест да постоје

и продавнице марака. Онда су они почели да купују марке и већ су имали и већи број марака и оне су биле и солидније. Ови мали филателисти су почели без икаквих бољих марака, а сада су их имали и више, а и бољих.

Доста дуго је трајало овакво скупљање, јер су деца гледала само на број марака а не на њихов квалитет. Исто тако нису гледали ни на марке са естетског гледишта, те су марке биле прљаве, исцепане и без зубаца. Али они, немајући никаквог знања из филателије, нису се ни трудили да унесу макар мало реда и естетике у своје збирке, те су марке, остављене саме себи, пропадале а тако су прошли и скуповени примерци који су се код деце нашли.

Постепено су ови нови и млади филателисти све више стицали знања.

Једног дана дошао је један наш друг и показао нам бројеве „Филателисте“, које је добио. Он је, читајући „Републику“, нашао адресу Савеза Филателиста Србије, заинтересовао се за лист, затражио га,

па га је одмах и добио. Колико је био радостан и задовољан са тим листом! Дуго их је прегледао и читао. Скоро одмах затим су се и други ученици претплатили на лист.

Сада су и ученици, који се нису интересовали, почели да скупљају марке. Почели су да се руководе „Филателистом“ и почели са спремањем збирки.

Филателија нашег села неће на томе стати, већ ће и даље ићи крупним корацима у своје унапређење.

Спасоје Милинковић,
ученик из Венчана

О ОМЛАДИНСКИМ „ТЕМАТСКИМ“ ЗБИРКАМА

Нама, омладинцима — филателистима, много се прича о скупљању такозваних „тематских“ збирки. Многима од нас није баш сасвим јасно, зашто би то било потребно. У овом кратком осврту хтео бих да изнесем зашто је потребно такво скупљање. Разлога има доста.

Ево једног, који би био доста важан, — један од најважнијих. Материјални приходи у нас, омладинаца, врло су мали, скоро никакви, па нам је генерално скупљање немогуће. То је до сад, у колико ја знам, био најважнији разлог што је већина омладинаца, заинтересованих филателијом, одступало од скупљања марка. Они су били свугде предусретани високим ценама, које су назови филателисти и подизали, знајући да овде могу да зараде, варајући неуке дечаке и младиће.

Други доста важан разлог било је немање каталога, који су преко потребни за филателисте. Они су, и ако су могли да се набаве, били или папрено скупи, или писани страним језиком, тако да је за омладинце употреба њихова била врло тешка.

Најзад, ако су све те препреке биле пребројене, млади филателиста се са таквим жаром одавао филателији, да јој је поклањао велики део, готово сав део слободног времена, тако да би занемаривао учење. Родитељи би му тада забрањивали да се бави филателијом, долазило би до бучних сцена, — и најзад би се млади филателиста расхладио.

Али сада, када у филателији постоји нов правац скупљања, скупљања такозваних „тематских“ збирки, овај разлог је у потпуности отклоњен. За стварање „тематске“ збирке не треба ни много времена као за генералне. Марке из „тематских“ збирки могу само још више да заинтересују омладинца за оно што га интересује. Ако се, на пример, он интересује за физику или историју, онда ће марке са ликовима великих физичара, односно историчара обратити му још већу пажњу на дела тих научника, као и на њих саме. На пример, ако се узме марка са ликом Николе Тесле, сигурно ће нас заинтересовати, ко је био тај Тесла, одакле је он, шта је пронашао итд. Музичари — филателисте скупљаће марке са ликовима великих музичара: Бетовена, Шопена, Чајковског, Баха и др. Спортисте ће одушевљавати олимпијаде, географе карте, зоологе кенгури на маркама Аустралије, носорози на маркама Гујане итд.

Са оваквим сакупљањем постићи ћемо да се наше знање из области наука, уметности, спорта и других грана што више прошири и да сутра можемо изаћи из школе са солиднијим знањем, са укусом који је збиља дотеран и са збиркама, које ће бити заиста огледало наше културе, — а то се може постићи и са нашим скромним новчаним средствима.

Петар Д. Јанковић,
уч. гимн. из Зајечара

ОМЛАДИНЦИМА ОД УРЕДНИШТВА

Уредништво је уверено да сваки омладинцац може у филателији наћи и лепог занимања и здраве поуке, али да за то не сме утрошити ни најмање времена, које му је потребно за школску спрему. Кад свршите све своје задатке, онда тек можете потражити разонођења у својим маркама. Тада нећете доћи у сукоб ни са својим родитељима ни са школом, па нећете да занемарите ни свој главни циљ — добар успех у школи. Уредништво, а преко њега и Савез Филателиста Србије жели да на првом месту будете добри ђаци, а тек после тога да будете добри филателисти и да вам филателија буде и помоћно средство да своје школско знање проширите и унапредите.

КРОЗ ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ СВЕИ

ВАТИКАН И ЊЕГОВА ИЗДАЊА ЗА СВЕТСКИ ПОШТ. САВЕЗ И ЗА СВЕТУ ГОДИНУ.

Пригодом прославе 75-годишњице о-снутка Светског Пошт. Савеза Ватикан је издао једну серију марака, која се састоји из двију вреднота и то; једна од 300 лира и друга од 1000 лира. Обадвије вредноте су намјењене зрочној пошти. Марке се налазе у промету од 3. XII. 1949. И ако је номинална вредност ове серије врло висока — 1300 лира, ипак је за њу међу филателистима велик интерес; чак се у становитим круговима сматра да ће ова серија постати спекулативна, јер је, наводно, неким капиталистима успјело покуповати већу количину ових марака. Становита талијанска филателистичка штампа отворено изражава своје негодовање према овим маркама. Тако римска »Italia filatelica« у свом децембарском броју јавно тврди да су ове марке зато изашле, јер филателисти нису солидарни, да би их систематски бојкотовали.

Са друге стране сазнајемо да Ватикан за Свету годину спрема једну специјалну серију марака, која би требало да се састоји од 8 вреднота. Идејне скице за ове марке требало би да представљају: отворење светих врата, опроштење гријеха и неке базилике. Није нам успјело сазнати коју вредност ће имати поједине марке, ну више је него сигурно да ће се настојати искористити Света година.

РУСИЈА И РУСКЕ МАРКЕ

Московска „Международнаја книга“, која се поред књига бави и извозом совјетских марака, разаслала је на интересира-не кругове у иностранству један каталог совјетских марака на енглеском језику. Интересантно је споменути да су цијене у овом каталогу означене у доларима и на бази каталошких постава Скота. Успоређујући те цијене са цијенама других каталога видимо да су исте за 50 до 100 процената више. Овај каталог обухвата само оне марке, које су изашле од 1938 до данас.

Сазнајемо да у трговачким круговима западног свијета овај каталог није из-звао никакав интерес, јер још нису про-дане залихе марака, које су Совјети ра-нијих година продали у обилним количи-нама неким капиталистичким трговцима.

АМЕРИКА И БОЈКОТ МАРАКА ДРЖАВА НАРОДНИХ ДЕМО-КРАТИЈА

Већ дуже времена становити филате-листички сепаратистички кругови у Аме-рици заговарају да би амерички филате-листи требали бојкотовати марке држава народне демократије. Против оваке про-паганде устала је задњих мјесеци скоро сва озбиљна америчка филателистичка штампа осуђујући оваку протуфилатели-стичку кампању и називајући ју штетном по интересе америчких филателиста.

АМЕРИЧКИ ФИЛАТЕЛИСТИ И КУР-СЕВИ ВАЛУТА ДРЖАВА НАРОД-НИХ ДЕМОКРАТИЈА

Једно од најосновнијих питања за сва-ког филателисту данас је знати по каквом курсу треба обрачунавати валуте поједи-них држава, нарочито држава народних демократија. Многи су се филателисти о-пекли купујући марке страних држава, јер трговцу шпекуланту није ништа све-то. Када нам продаје марке, онда је то злато, а када штогод од нас купује, онда то ништа не вреди. Ето такви су трговци, па били они талијански или амерички или којегод нације хоћете.

За нас је данас најважније знати по којем курсу амерички филателисти обра-чунавају валуте народних демократија, ка-да купују њихове марке. Тако је сада слу-жбено саопћено да се за 1 југословенски динар плаћа 3 $\frac{1}{2}$ с., за 1 румунски леј 0,0067 с., за 1 албански франак 2 с., за 280 чехословачких круна 1 долар, за 31 мађарску форинту 1 долар и за 1 пољски злоти 1,6 с.

„ЛИПИН“ КАТАЛОГ МАРАКА СЛО-БОДНОГ ТРШЋАНСКОГ ТЕРИТО-РИЈА

Према поузданим информацијама овај каталог се налази у штампи и по свему судећи биће стављен у продају средином фебруара ове године. Каталог ће обухва-тати сва издања марака зоне А и зоне В Слободног тршћанског територија, која су изашла до конца 1949 године. Како нас обавјешћују продајна цијена каталога ће бити 25 динара.

Мата Стубица

ИНОСТРАНА ФИЛАТЕЛИСТИЧКА
ШТАМПА О КОШИРУ

»THE AETNE POST« (Катанија) у бр. 4, стр. 32/33 од 25. X. 1948. доноси чланак на француском језику под насловом: »LAURENT KOCHIR, CREATEUR IDEOLOGIQUE DU PREMIER TIMBRE-POSTE« са сликом марке од 15 дин.

»ETIKETTEN OCH MARKET« (Штокхолм) бр. 6, стр. 75/76 од децембра 1948. доноси чланак на енглеском језику под насловом: »IS ROWLAND HILL NOT THE INVENTOR OF THE POSTAGE STAMPS?«

»FINLANDIA POST« (Або) у бр. 10, стр. 5/7 од децембра 1948. доноси чланак на немачком језику под насловом: »ERFINDER DER POSTMARKE — LOWRENZ KOSCHIER«.

»BOLETIN DO CLUBE FILATELICO DA MADEIRA« у бр. 2, стр. 5, 10/11 за децембар 1948. г. доноси чланак на португалском језику под насловом: »LAURENT KOCHIR — CRIADOR IDEOLOGICO DO PRIMEIRA SELO POSTAL«.

— DBS —

БРАЋА WRIGHT

30. јануара 1948. умро је Orville Wright у 76. години старости и сахрањен у Дајтону у гробници поред свога брата Вилбура, који је ту био сахрањен још 1913. г. С овим је затворена најзначајнија страница у историји ваздухопловства.

17. XII. 1948. требало је да се појави спомен марка 45-годишњице знаменитог лета у Kitty-Hawk-у. Али, због превеликог програма издања те године закасни издање те марке за читаву годину дана.

Насупрот речима садање пропаганде, нису то били Руси, који су први успели да се вину са земље и да полете са својим сопственим средствима „тежим од ваздуха“, већ су то била ова два брата, чије ће име остати славно за вечита времена.

Било је то 17. XII. 1903. у Kitty-Hawk-у. Било је мало света: сељака, чувара обала и неколицине пријатеља обојице проналазача. Орвил је учинио први покушај; остао је у ваздуху 12 секунда и прешао 120 стопа. Радећи на смену, он и Вилбур постигли су тога дана најбољи лет од 50 секунда и 852 стопе.

Од овог знаменитог дана датирају муњевити прогреси и за мање од 50 година постигнути су данашњи велики прелазни с континента на континент.

Сем спомен-марке, која се наводи у „Новим маркама“ била је издата 1928 године једна марка од 2 с. са сликом истог

апарата и њоме је била обележена 25-годишњица овог првог покушаја лета у ваздух.

Висећи мост у Будимпешти

У новембру 1949 године издата је трећа серија марака и блокова у вези са обновом висећег моста преко Дунава у Будимпешти.

Ма да је ово један врло интересантан објекат и ма да су марке и блокови израђени врло лепо и укусно, ипак филателисти морају са њима да буду незадовољни, јер претстављају очигледан атак на њихове целове и зато што им је то једина сврха.

Из Западне Федеративне Републике Немачке

Специјалне марке за француску зону повучене су из оптицаја 31. децембра 1949. Неупотребљене поштанске вредноснице могу се још у току јануара 1950 г. заменити на поштама.

Бројно стање издања марака у свету у 1949 години

(Из листа „L'OFFICIEL DE LA PHILATELIE“)

Издато је по континентима:

Европа	1063 ком.
Азија	21 ком.
Африка	331 ком.
Америка	420 ком.
Океанија	88 ком.
Свега:	2723 ком.

Од тога је издато по категоријама:

За европу:

За редовну пошту	244 ком.
Спомен марке	487 ком.
Са доплатом	151 ком.
За ваздушну пошту	66 ком.
Порто и др.	115 ком.
	1063 ком.

За Азију:

За редовну пошту	424 ком.
Спомен марке	231 ком.
Са доплатом	5 ком.
За ваздушну пошту	62 ком.
Порто и др.	99 ком.
	821 ком.

За Африку:

За редовну пошту	114 ком.
Спомен марке	126 ком.
Са доплатком	21 ком.
За ваздушну пошту	53 ком.
Порто и др.	17 ком.
	331 ком.

За Америку:

За редовну пошту	84 ком.
Спомен марке	167 ком.
Са доплатком	6 ком.
За ваздушну пошту	132 ком.
Порто и др.	31 ком.
	420 ком.

За Океанију:

За редовну пошту	25 ком.
Спомен марке	49 ком.
Са доплатком	3 ком.
За ваздушну пошту	6 ком.
Порто и др.	5 ком.
	88 ком.

Рекапитулација:

За редовну пошту	891 ком.
Спомен марке	1060 ком.
Са доплатком	186 ком.
За ваздушну пошту	319 ком.
Порто и др.	267 ком.
Свега:	2723 ком.

Ако издвојимо из овог прегледа марке за редовну и ваздушну пошту, а и порто и др. марке као марке потребне за редовну поштанску службу, а спомен марке и марке са доплатком у групу марака које нису биле потребне за поштанску службу и које су највећим делом издаване да се задовоље друге потребе (покривање трошкова за које држава нема потребних кредита) и похлепност филателиста на новитете, видеће се да половина (по броју) спада у те које филателисти треба да плаћају без икаквих оправданих разлога, а кад се узме њихова новчана вредност, и то само номинална, видеће се да она прелази далеко вредност издања за редовне потребе поште. Своју похлепност за што већим бројем новчана филателисти скупо плаћају!

НАШЕ МАРКЕ

НОВА ПРОВИЗОРНА ИЗДАЊА МАРАКА У ТЕЧАЈУ

У току постепеног пуштања у течај појединих вредности провизорних издања франко-марака пуштена је у течај вредност од 3 на 8 динара из серије марака са партизанским мотивима. То је уједно и последња најављена вредност издања са промењеним вредностима.

Претисак на овој марки је у три реда, а састоји се од претисака новог назива држава и претисака нове вредности. Претисак је у црној боји и боји марке сасвим одговара. У горњем реду налази се претисак у ћирилици ФНР ЈУГОСЛАВИЈА преко ранијег назива државе. У другом реду са леве стране поништена је ранија вредност са три кратке водоравне цртице, а са десне стране отштампана је нова вредност „D 3“. У доњем водоравном реду, при дну марке преко ранијег натписа назива државе претисак је у латиници FNR JUGOSLAVIJA.

Као што су разне грешке у претисцима редовна појава код прештампаних марака, тако и ова вредност обилује разним грешкама. Грешке се у главном свде на разна оштећења слова, а код поништавања раније вредности, у употреби цртице разне дебљине. Већина оваких особина спада у случајне грешке.

У течај је пуштена и вредност од 20 д. само са претиском новог назива државе. Претисак је у црној боји, у латиници: слова FNR отштампана су поред леве ивице слике у окомитом поретку, а реч JUGOSLAVIJA отштампана је у једном водоравном реду при дну марке и поништава ранији натпис назива државе.

Обе ове марке пуштене су у течај код свих пошта у земљи, а употребљаваће се до потпуног утрошка.

Б. М.

ВРСТЕ ПАПИРА КОД ПОРТО-МАРАКА ИЗДАЊА ЦРВ. КРСТ 1949

Код порто-марака издања Црв. Крст 1949 нађене су две врсте папира, тањи и дебљи, који се међусобно упадљиво разликују. Код танког папира провиди се цртеж слике на полећини, док се код дебљег папира цртеж не провиди. Разлика папира се осећа и под прстима.

Б. М.

ОКВИРНА ЛИНИЈА КОД БЛОВОВА ПРИГОДНОГ ИЗДАЊА СТОГОДИШЊИЦЕ ЖЕЛЕЗНИЦА

На блоковима изданим поводом прославе стогодишњице железница израђене су оквирне линије у боји блока од ситних слова сложених у натпис у латиници „MINISTARSTVO FNRJ“, која се непрекидно понављају.

Б. М.

НОВЕ ПРОВИЗОРНЕ МАРКЕ СА ПРЕТИСКОМ У ПРОМЕЊЕНОЈ БОЈИ

Издања провизорних франко марака са претиском нове вредности и новог назива државе, предвиђена ранијим решењима sukcesивно су пуштана у течај и до сада су пуштене све вредности. Међутим, услед великих потреба у том погледу и скорог утрошка тих марака указала се потреба доштампавања нових количина. Стога ће се, према решењу Министар-

ГОСЛАВИЈА, а у доњем, испод државног грба исти је претисак у латиници. Б. М.

ДВОЈНИ ПРЕТИСАК НА МАРКАМА ОД 16 ДИНАРА

Драгиша Петровић, члан Подружнице Београд, купио је на шалтеру поште Београд 1 марке од 16 дин. са интересантним двојним претиском: поред нормалног претиска виде се вертикални делови другог претиска с леве или са десне стране нор-

ства пошта бр. 32810/49 од 21. XII. 1949. прештампати ранија емисија франкомарака са партизанским мотивима са истим претиском: „ФНР ЈУГОСЛАВИЈА“ и „ФНР“ у промењеним бојама:

1 дин. у светло-смеђој боји; 2 дин. у зеленој боји; 3 дин. у љубичасто-црвеној боји; 5 дин. у светло-плавој боји.

Ове марке биће пуштене у течај током месеца фебруара 1950.*)

*) Марке од 3 и 5 динара пуштене су у течај још средином месеца јануара на пошти Нови Сад 1.

КОНАЧАН САСТАВ СЕРИЈЕ ПРОВИЗОРНИХ ФРАНКО-МАРАКА СА ПРЕТИСКОМ НОВОГ НАЗИВА ДРЖАВЕ

Ранијим решењем Министарства пошта о прештампавању редовних франко-марака у течају претиском „ФНР ЈУГОСЛАВИЈА“ и „ФНР“, а без промене вредности, предвиђен је следећи састав серије: 0.50, 1, 2, 3, 5, 8, 12, 16 и 20 д. Накнадно је решено да се марке од 8 д. не прештампаву у истој вредности претиском новог назива државе, па је према томе коначан састав ове серије: 0.50, 1, 2, 3, 5, 12, 16, 20 дин.

ПРОВИЗОРНЕ ПОРТО МАРКЕ У ТЕЧАЈУ

Од предвиђене серије провизорних портомарака са претиском новог назива државе пуштене су у течај вредности од 1.50, 3 и 4 д. За израду ових вредности употребљене су марке истих вредности другог редовног издања порто-марака од 28. VI. 1945. Претисак је у 2 реда, у црној боји. У горњем реду, изнад државног грба, претисак је у ћирилици ФНР ЈУ-

малног претиска; на маркама се виде и безбојни (слепи) Хоризонтални делови претиска.

Није нађен цео табак са тим претисцима, већ је добивено само неколико посебних комада. Изгледа да су све ове марке биле из једног вертикалног реда табака, који је са још једним табаком истовремено био дошао под машину, па је, пошто нису били потпуно покривени један другим — доњи је био за нешто изван горњег, — на доњем испао одштам-

пан само вертикални део претиска, а хоризонтални је, вероватно, испао на горњем, али код овога без вертикалног дела. Свакако би био интересантан и тај други табак, код кога мора да је последњи вертикални ред остао без претиска.

СЛУЧАЈНЕ ГРЕШКЕ КОД МАРКА ОД 1,50+0,50 Д. ИЗ ПРИГОДНОГ ИЗДАЊА ЗА БАЛКАНИЈАДУ У ЉУБЉАНИ

Никола Буљугић, члан Подружнице Београд поднео нам је од ових марака, издатих 5. IX. 1947., један низ од три марке, код којих су при врху слике, код

његових ногу, а испод натписа мрље у виду облака, које су настале од неравномерно разастрте, згрудване боје преко клишеа.

Умољавамо специјалисте да нам јаве, да ли су исту грешку пронашли и код непрештампаних марака од 3.— динара.

НАБОРИ НА МАРКАМА

Члан Подружнице Београд. Бож. Пашковић поднео нам је марке са наборима:

Код партизанске серије јавља се по којипут интересантан негативан отисак слике марке на полеђини. На прложеној

1) две марке од 4 д. плаве са сликом Маршала Тита, у хоризонталном реду, код којих иде набор преко маршаловог лица; — 2) Једну марку од 8/9 д. наранџасте боје са набором изнад главе партизанке, а испод горњег натписа.

Још један леп случај набора папира код ове вредноте од 4.— динара послао нам је друг М. Вернер из Новог Сада (в. слику). — На овом шестерцу набор иде окомито и захватио је читав окомити ред арка.

Исти нам друг јавља, да је пронашао код нових порто марака прештампаних са ФНРЈ ЈУГОСЛАВИЈА код вредноте од 3.— динара интересантну типичну грешку на петој марци у арку. — Грешка се јавља на десној страни Грба у виду велике беле мрље са тамном тачком на средини (види слику). — Грешка се јавља само код једног дела ове накладе.

слици приказали смо такав делимичан отисак код вредноте од 2.50 динара, где се исти јавља на доњем делу марке у ширини од 3 милиметра.

инж. М. В.

НЕГАТИВНИ ОТИСЦИ ПРЕТИСКА КОД НАЈНОВИНИХ ИЗДАЊА:

Код последњих издања наших марака, прештампаних са новим вреднотама — па и код оних са претиском ФНР ЈУГОСЛАВИЈА — запажено је до сада безброј интересантних негативних отисака („абкларч“-а) на полећини тих марака.

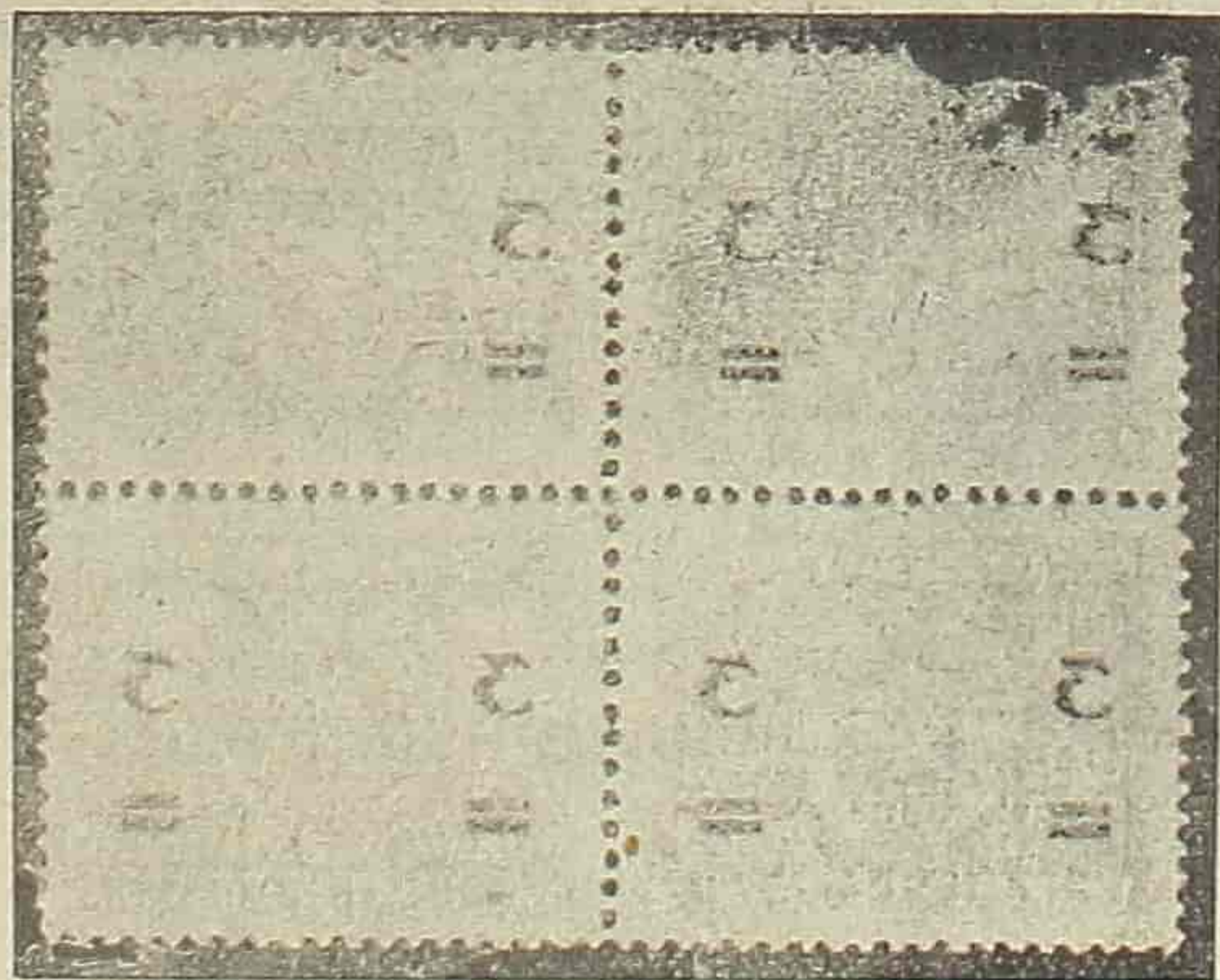

ПОМЕРЕН ПРЕТИСАК

Исти наш члан поднео нам је једну марку од 2,50 д. из пригодног издања поводом прикључења Јулиске Крајине Југославији од 16. IX. 1947. са јаче помереним тисковима, тако да је између плаве и црвене боје на слици остао бео простор.

Да би се специјални сакупљачи могли равнати шта је до сада познато и пронађено, приказаћемо писцу овог чланка до данас познате варијанте тих негативних отисака, систематски разврстано по степену реткости:

ГРЕШКА ПЛОЧЕ КОД III ПОРТО ИЗДАЊА ФНРЈ

Друг инж. М. Вернер из Новог Сада нам јавља леп случај грешке настале на вредноти од 1.50 дин. плава — III порто издања ФНРЈ на којој је марки остао неотштампан бели круг (на горњој левој страни) у пречнику од 6мм (види слику).

Код вредноте од 1.— динара истог издања послао нам је увида ради марку са потпуно јасном негативном сликом на полећини тзв. „абкларч“ (в. сл.).

А) потпуни отисак претиска: (негативног на полећини марке)

- 1) 3/8 динара смеђа (службене)
- 2) 1.— динар зелена
- 3) 3/8 динара жута (партизанка)
- 4) 12.— динара ултрамарин плава
- 5) 16.— динара светло-плава

Б) делимичан отисак на полеђини марака:

- 1) 3/8 динара смеђа (служб.) само лева бројка
- 2) 3/12 динара љубичаста (служб.) само лева бројка
- 3) 3/8 динара жута (партизанка) само доњи ред
- 4) 3/8 динара жута (партизанка) доњи ред претиска и вреднота
- 5) 1.— дин. претисак ФНРЈ окомито (само 4 слова)
- 6) 2.— динара претисак ФНР водоравно (само 3 слова)

7) 12.— динара претисак „ФНР ЈУГО“ или само „ФНРЈ“

8) 16.— динара претисак „ФНРЈ“

Сакупљање на овако специјалан начин је само онда интересантно у колико се нађу комади са потпуно оштрим — јасним негативним отисцима.

Приликом стављања тих марака у збирку, препоручљиво је исте претходно ставити у целофанску кесицу, јер се иначе при листању албума марке често преса-вијају, ломе и тако потпуно упропасте.

инж. М. В.

НАШЕ ЦЕЛИНЕ

НОВО ИЗДАЊЕ КОВЕРАТА СА ПАРОЛОМ

На коверти са вредносном ознаком сликом Маршала Тита и са текстом на српском језику у ћирилици (II издање) на задњој страни при дну је одштампано у два реда парола:

„Улажимо новац на штедну књижицу, навикавајмо се / на правилно располагање уштеђевинама“.

А. П.

ЧИТАОЦИМА!

Уредништво моли своје читаоце да обрате пажњу на коверте, да ли ће бити ових парола и на другим ковертама (са другим сликама на вредносним ознакама или са текстом на другим језицима), па, ако их нађу, да одмах обавесте Уредништво.

НОВИ ПРИГОДНИ ЖИГОВИ

ЖИГОВИ СЛОВЕНСКОГ КОНГРЕСА У БЕОГРАДУ

За време одржања овог конгреса, од 8. до 12. XI. 1946., била је издата једна серија пригодних марака, а на пошти Београд 1 и на њеној испостави у згради

у којој је одржаван конгрес, употребљени су били специјални пригодни жигови за поништавање, у главном, поменутих пригодних марака. Била су два жига: један са ћирилицом а други са латиницом. И по облику, и по величини, и по

распореду натписа и типу слова жигови су једнаки: једнокружни, са пречником од 30 мм., са натписима а) у ћирилици, б) у латиници СЛОВЕНСКИ КОНГРЕС/БЕОГРАД у гротеск словима у кругу, са петокраким звездицама с обе стране имена места, са датумом са двоцифраном ознаком године и са знаком времена предаје у једном реду: боја жигова црвена и црна.

До сада је био објављен само жиг са латиницом (Види „Specijalni katalog maraka F.N.R. Jugoslavije“ стр. 133 и 284). Ређи скупљачи жигова нису много пажње обраћали какве су жигове добили на својим ковертама са специјалним жиговима, те је сваки сматрао да је употребљаван само онај жиг који је он добио тј. неко је мислио да је био жиг само са латиницом, а други само са ћирилицом. Тек захваљујући једновременом указивању на постојање жига са ћирилицом са стране инж. Виктора Виде из Огулина и Цв. Јоановића из Београда утврђено је да су у исто време постојала два жига. А. П.

NOVE MARKE

ARGENTINA

19. XI. 1949. izdata je jedna marka u spomen 75-godišnjice Svetskog Pošt. Saveza sa alegoričnom slikom, sa prigodnim natpisima: UNION POSTAL UNIVERSAL u luku oko južnog dela zapadne zemljine polukugle i LXXV ANIVERSARIO pri dnu marke u pravom horizonatnom redu: 25 cent. zelena.

2) U početku novembra 1949. g. puštena je u tečaj jedna franko marka za redovnu upotrebu sa slikom Martina Guemes: 15 cent. siva na papiru sa vodoznakom.

AUSTRALIJA

28. XI. 1949. puštena je u tečaj spomen marka sa slikom Foresta of Bumburī, čije je ime vezano sa mnogim granama života Australije: 2¹/₂ d. crvena.

AUSTRIJA

1) 30. XI. 1949. o danu marke izdata je jedna marka sa doplatkom, sa slikom kombinovanom od pisma, grančice lovora i od marke sa WIPE pod lupom: 60+15 gr. crvena.

2) Od 30. XI. 1949. puštene su u tečaj nove franko marke za redovnu upotrebu: 2 nove vrednosti: 80 gr. sa slikom žene iz Ennstala u crvenoj boji i 90 gr. ljubičastomrka sa slikom žene iz Mittelstajera u narodnoj nošnji, kao i 40 gr. sa promenjenom bojom — zelenom namesto dosadašnje ljubičaste.

3) Od 17. XI. 1949. u upotrebi su porto marke sa slikom brojaka u okviru od šara, istom na svima markama ove serije, koja se sastoji od 18 vrednosti: 1, 2, 5, 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70 i 80 gr. crvene boje i 1.—, 1.20, 1.55, 1.70, 2, 5 i 10 šil. ljubičaste.

BELGIJA

15. XI. 1949. izdata je jedna marka u spomen 50-godišnjice smrti velikog flamanškog pesnika Gvida Žezela sa doplatkom u korist njegovog muzeja: 1.75 fr. + 75 c. zelena.

BIRMANIJA

9. X. 1949. puštena je u tečaj serija maraka u spomen 75-godišnjice Svetskog Pošt. Saveza sa istom slikom na svima markama — spomenikom Svetskog Pošt. Saveza u Bernu; sastoji se iz 6 vrednosti: 2 ana nerandžasta, 3¹/₂ ana zelena, 6 ana lilasta, 8 ana crvena, 12¹/₂ ana plava. i 1 rup. zelena.

BRAZILIJA

1) 22. X. 1949. prilikom kongresa katoličkog sveštenstva u Rio de Žaneiru izdata je jedna marka sa alegoričnom slikom anđela pred sv. pismom obasjanog svetlošću petokrake zvezde: 0.60 crvenkasta.

2) 75-godišnjica Svetskog Pošt. Saveza bila je proslavljena izdanjem samo jedne marke sa slikom zemljine polukugle, oko koje je pojas sa natpisom UNIAO POSTAL UNIVERSAL: 1.50 kr. plava.

BUGARSKA

O Staljinovoj 70-godišnjici izdate su dve marke sa njegovom slikom: jedna za redovnu poštu od 4 leva, a druga za vazдушnu od 40 leva.

CEJLON

10. X. 1949. izišla je komemorativna serija maraka u spomen 75-godišnjice Svetskog Pošt. Saveza, tri vrednosti sa raznim slikama sa planiglobom i transpotnim sredstvima i sa prigodnim natpisima: 5 centa crna i smeđa, 15 c. crvena i siva i 25 c. plava i siva.

ČEHOSLOVAČKA

11. XII. 1949. izdate su 2 marke za kongres trubenika: 1 kr. zelena (drvodeljci) i 2 kr. ljubičasta (mehaničar).

ČILE

Početkom novembra 1949. o stogodišnjici škole zanata i umetnosti izdate su spomen marke: dve za redovnu poštu: od 60 c. crvena (sa slikom ulaza u školu) i 2.60 P. plava (sa slikom grba škole) i dve za vazдушnu poštu: 5 P. (sa školskim grubom) i 10 P. smeđa (sa slikom stuba i zupčanika).

DANSKA

9. XII. 1949. izdata je još jedna franko marka sa slikom kralja Frederika IX.: 50 öre siva.

FRANCUSKA

1) XI. 1949. puštene su u prodaju marke sa slikama velikih Francuza XVIII veka: 5+1 fr. svetlo-zelena, (Montesquieu), 8+2 fr. crna (Voltaire), 10+3 fr. opekasta (Watteau), 12+4 fr. ljubičasta (Bifon), 15+5 fr. crvena (Duplex) i 26+10 fr. (Tigrot).

2) 19. XII. 1949. izdata je jedna serija dobrotvornih maraka sa slikama bareljefa sa Bušardonske fontane u Parizu, koji predstavljaju četiri godišnja vremena: 5+1 fr. zelena (proleće), 8+2 fr. žuto-nerandžasta i mrko-ljubičasta (leto), 12+3 fr. ljubičasta (jesen) i 15+4 fr. plava (zima).

HAITI

Od početka oktobra 1949. izdata je jedna marka za obaveznu doplatu na svima pošt. pošiljkama za unutrašnju i inozemnu službu od 5 cent. sa slikama Vašingtona, Desalina i Bolivara u posebnim ovalnim okvirima, sa raširenim krilima iznad njih i sa godinama 1749—1949. Izdaju se radi financiranja međunarodne izložbe, koja će se prirediti u Port-o-Prensu o dvestagodišnjici osnivanja ove varoši. Izdato je 8 maraka iste vrednosti i sa istim crtežem, ali u različitim bojama: žuto-zelena, otvoreno-smeđa, ljubičasta, ružičasta, siva, plava, crna i nerandžasta.

HOLANDIJA

U početku novembra 1949. g. puštene su u tečaj i poslednje vrednosti iz serije sa likom kraljice Julijane: a) formata $17\frac{1}{2} \times 22$ mm.: 35 c. plava i 40 c. ljubičasta; b) formata $21 \times 28\frac{1}{2}$ mm.: 2.50 G. sivo-plava, 5 G. mrka i 10 G. crna.

HONDURAS

Početkom oktobra 1949. ugledala je svet jedna serija maraka za vazдушnu poštu za proslavu dolaska za predsednika republike Huaga Mandela Galveca, sa raznim slikama: 1 cent. plava (zastava i grb Hondurasa), 2 c. crvena (predsednik Galvec), 5 c. plava (podpredsednik Lozano), 9 c. smeđa (kao od 2 c.), 15 c. serija (kao 9 c.), 21 c. siva (Galvec, Lozano i Kare), 30 c. maslinasta (predsednička palata), 40 c. plava (Tukutin), 1 lempira smeđa (unutrašnjost predsednikove palate), 2 l. ljubičasta (ekspredsednik Audiovo) i 5 l. ružičasta (Galvec i Lozano).

IZRAEL

18 XII. 1949. izdata je serija franko-maraka sa slikama starih jevrejskih novaca, sa natpisima, sem na jevrejskom, još i latinicom: 3 prutot iva, 5 pr. slezove boje, 10 pr. zelena, 15 pr. karminasta, 30 pr. plava i 50 pr. smeđa.

2) Istoga dana puštena je u tečaj i jedna provizorna serija porto-maraka, izradenih na franko-markama u tečaju, sa pretiskom brojaka i natpisa jevrejski i latini: 2 pr. žuta, 6 pr. ljubičasta, 10 pr. mrka.

IRAK

10. X. 1949. puštena je u tečaj serija maraka u spomen 75-godišnjice Svetskog Pošt. Saveza: 20 fils plava (sa slikom nosioca pošte na konju i Fejsala II), 40 f. spomenik kralja Fejsala I i njegova slika u ovalu), 50 f. ljubičasta (emblemi Svetskog Pošt. Saveza i slika Fejsala II. u zasebnim ovalima).

IRAN

Pri kraju oktobra 1949. g. izdata je nova serija franko-maraka sa slikom kralja Mohameda Riza Pahlavi u ovalnom okviru pored raznih slika objekata i gradova: 10 din. plava i sepija, 20 din. ljubičasta i žuta, 25 din. mrka i zelena, 50 din. zelena i plava, 75 din. smeđa i ružičasta, 1 R. ljubičasta i zelena i 1,50 R. tamno-zelena i crvena.

JAPAN

1) 30. X. 1949. o petogodišnjici observatorije izdata je jedna spomen marka sa slikom teleskopa: 8 yen zelena.

2) U oktobru 1949. g. izdat je jedan blok sa dvema markama iz serije Svetskog Pošt. Saveza: 2 yen zelena (pisma oko Japana) i 8 yen. crvenkasto-lilasta (glob i prenosna sredstva za poštu).

3) 1. XI. 1949. prilikom »poštanske nedelje« izdata je jedna marka neobičnog formata sa slikom meseca i divljih gusaka: 8 yen. ljubičasta i crna.

4) 3. XI. 1949. izišla je prva od 18 predviđenih maraka, koje će biti izdate u spomen raznih Japanskih slavljenika: 8 yen. zelena sa slikom Yeisei Nogashi.

5) Prilikom 4. atletskog mitinga u Tokiju izdate su još 4 marke iste vrednosti i boje, a raznih slika: 8 yen. crno-mrka sa slikom: a) bacača koplja, b) regate, c) trkača i d) tenisa.

JUGO-ZAPADNA AFRIKA

1. XI. 1949. izdate su spomen-marke Južne Afrike pri osvećenju spomenika pionira Južne Afrike sa crnim pretiskom »S. W. A.«: 1 p. crvena, $1\frac{1}{2}$ p. zelena i žuta i 3 p. plava.

JUŽNA AFRIKA

1. XII. 1949. prilikom osvećenja spomenika »fortrekerima«, pionirima Južne Afrike, izdata je serija komemorativnih maraka od 3 vrednosti: 1 p. crvena sa slikom fortrekera na putu ka Natalu, $1\frac{1}{2}$ p. zelena i žuta sa slikom spomenika i 3 p. plava sa slikom u vidu triptihona — u sredini otvorena biblija, desno majka sa detetom, levo jedan konjanik.

JUŽNA RODEZIJA

O proslavi 75-godišnjice Svetskog Pošt. Saveza, izdate su 2 spomen-marke sa slikama kao kod engleskih kolonija: 2 p. siva (sa slikom zemaljske kugle) i 3 p. plava (sa slikom merkura poštonoše).

KINA

1) Za redovnu upotrebu, sa slikom železničkog voza označenog petokrakom zvezdom izdate su 3 marke: 10 yen. ultramarinske boje 15 yen. crvena i 30 yen. zatvoreno-zelena.

2) Za redovnu upotrebu, sa slikom Mao Tse Tunga: 10 yen. plava, 15 yen. crvena, 100 yen. ljubičasta i 200 yen. maslinasta.

3) Spomen izdanje o danu pobjede, sa istom slikom na svima markama — sa radnikom sa razvijenom zastavom s ukrštenim srpom i čekićem: 1500 yen. ljubičasta, crvena i tirkizna, 4500 yen. smeđa crvena i tirkizna, 6500 yen. crvenkasta, crvena i tirkizna.

4) O danu radnika izdato je 5 maraka sa istom slikom: 1000 y. ružičasta i indigo, 1500 y. crvena i tirkizna, 4500 y. ružičasta i škrljasta, 6500 y. crvena i zelenkasto-žuta, 10000 y. smeđa i plava.

5) Izdanje za spomen oslobodenja Šangaja i Nankinga, sa slikama situacija ova dva grada u jednom okviru: 50y. karminasta, 100 y. maslinasta i 500 y. nerandžasta.

6) O 22. godišnjici kineske crvene armije, a slikom vojske u paradnom maršu sa zastavom sa petokrakom zvezdom; u gornjem desnom uglu slike generala Ču-Tsea i Mao-Tse Tunga. Serija se sastoji iz 5 maraka sa istom slikom: 70 y. nerandžasta, 270y. ružičasta, 370 y. zelena, 470 y. ljubičasto-mrka i 570 y. plava.

7) Za dan rada izdata je jedna serija od 5 maraka sa istim crtežem: 20 y. skerletna, 40 y. tamno-plava, 60 y. smeđe-žuta, 80 y. tamno-zelena i 100 y. ljubičasta.

8) O 28-godišnjici komunizma u Kini izdata je serija maraka od 7 vrednosti sa slikama Mao Tse Tunga: 10 y. karminasta, 20 y. plava, 50 y. nerandžasta, 80 y. zelena, 100 y. ljubičasta, 120 y. maslinasta i 140 y. tamno-ljubičasta.

KOLUMBIJA

1) U početku oktobra 1949. izišla je jedna prigodna marka o Prvom kongresu šumara održanom u Bogoti 12. X. 1949. sa slikom jednog velikog drveta i kolumbiskog grba: 5 cent. maslinasta.

2) U čast novog ustava u početku oktobra 1949. izdata je spomen-serija maraka, koja

se sastoji iz jedne marke za redovnu poštu i dve za vazdušnu: 15 cent. zelena sa slikom kolumbijskog grba za redovnu a za vazdušnu sa natpisom POSTE AEREO NACIONAL i sa drugim prigodnim natpisima: 5 cent. zelena sa alegoričnom slikom pravde i 10 cent. nerandžasta sa slikom pravde i otvorene knjige zakona.

KONGO BELG.

U oktobru 1949. g. za 75-godišnjicu Svetskog Pošt. Saveza izdata je jedna marka sa slikom zemaljske kugle i jedne jedrenjače: 4 f. plava.

KOREJA

1) 18. IX. 1949. o pedesetogodišnjici korejanskih železnica izdata je jedna spomen-maraka sa slikom železničkog voza u pokretu: 15 vena plava.

2) 1. X. 1949. o 75-godišnjici Svetskog Pošt. Saveza izdata je jedna marka sa slikom nacionalne zastave: 15 vena crvena, žuta i plava.

KOSTARIKA

U početku novembra 1949. g. za 75-godišnjicu Svetskog Pošt. Saveza izdata je serija maraka za vazdušnu poštu od 3 vrednosti sa istom slikom: sa zemaljskom kuglom i sa golubom koji u kljunu povlači oko zemlje jednu traku: 15 c. crvena, 25 c. plava i 1 K. zelena.

KOŠIN

U septembru 1949. izdate su službene marke, koje su izradene od redovnih pošt. maraka sa pretiskom »ON C GS« i novih vrednosti na engleskom i induskom jeziku: 9 p. na 4 p. zelena sa crnim pretiskom i 1 ana na 1 a 9 p. plava sa crvenim pretiskom

MADARSKA

1) 20. XI. 1949. na dan puštanja u saobraćaj visećeg mosta preko Dunava u Budimpešti, koji je ujedno i dan stogodišnjice postojanja toga mosta, izdate su:

a) tri spomen marke sa slikom mosta i sa godinama 1849 i 1949: 40 i 60 fil. i 1 for.

b) Dve marke za vazdušnu poštu sa istom slikom kao franko marke, samo sa dodatim malim avionom između reči LEGI i POSTA: 1.60 i 2 for.

c) SPOMEN BLOK: u sredini ozupčana marka od 50 f. sa kombinovanjem simbolima ljudske radinosti; oko marke slika visećeg mosta sa ukrasima i natpisima iznad i ispod mosta i marke.

d) Posebno izdanje marke iz bloka.

2) 11. XII. 1949. o Danu marke izdata je jedna marka za vazдушnu poštu sa slikom pismonoše i prenosnih sredstava za poštu: 50 fil. sivo-ljubičasta.

3) Tri marke sa slikom maršala Staljina o njegovom roden-danu: 60 fil. crvena, 1 for. plava i 2 for. smeđa.

MONAKO

1) U decembru 1949. g. izdate su 4 dobrotvorne marke i 1 blok u korist Crv. Krsta i to zupčani i nezupčani, sa slikama princeze Šarlote i kneza Rainiera III: a) marke od 10+5 fr. ljubičasto-crna, 15+5 fr. opekasta, 25+5 fr. plavo-škriljasta i 40+5 fr. tamno-zelena; b) blokovi, sa istim slikama i bojama.

2) Krajem decembra 1949. g. za 75-godišnjicu Svetskog Pošt. Saveza izdata je jedna serija od 3 vrednosti sa istom slikom — zamak Monaka i zemaljska kugla omotana trakom s prigodnim natpisom: 5 fr. zelena, 15 fr. crvena i 25 fr. plava.

NEMAČKA

Federativna republika

Dobrotvorna serija maraka sa prigodnim natpisom HELFET DER FREIEN WOLFAHRTSPFLEGE DIE NOT ZU LINDERN: 8+2 ljubičasta, sa slikom grofice

Berlin, zapadni sektor

1) Tri nove vrednosti iz serije spomenika: 2 DM. ljubičasta, sa likom G. trga u Berlinu, 3 DM. crvenkasto-lilasta sa slikom Brandenburške kapije, 5 DM. ultramarin-ska, sa slikom Tegelskog zemka.

2) Dobrotvorna serija od 3 vrednosti u korist žrtava monetarne reforme u Berlinu, sa jedinstvenom slikom za sve marke: 10+5 zelena, 20+5 crvena i 30+5 plava. Iste i u bloku.

NORVEŠKA

1. XII. 1949. puštena je u tečaj provizorna marka za redovnu poštu: 45 öre na 40 öre plava.

PAKISTAN

Poštanska marka od 1 ane puštena je u tečaj sa regraviranom slikom sa izvrnutim polumesecom i sa zvezdom, boje sivo-plave, i sa prigodnim natpisima: 20 pf. crvena i 30 pf. plava.

PALESTINA

Od oktobra 1949. u onom delu Palestine, koji su okupirale trupe emira Abdulaha, upotrebiće se transjordanske marke izdate za 75-godišnjicu Svetskog Pošt. Saveza sa pretiskom PALESTINE na francuskom i

Jelisavete Tirinške, 10+5 zelena, sa slikom Paracelzusa od Hohenhajma, 20+10 crvena, sa slikom F. W. Augusta Freobela i 30+15 ultramarin-ska, sa slikom J. H. Nicherna.

arapskom: crnim na 1 i 10 mil., a sa crvenim na ostalim vrednostima: 1 mil. smeđa, 4 mil. zelena, 10 mil. crvena, 20 mil. plava i 50 mil. zelena.

PERU

1) Jedna marka za vazdušnu poštu sa slikom peruvijanske zastave: 30 s. maslinasta i crvena.

2) U oktobru 1949. g. puštene su u tečaj 2 franko marke: 50 cent. smeđa, sa slikom radničkog kvarta u Limi i 1 sol mrka, sa slikom maršala Luzurioga.

POLJSKA

1) 6. XI. 1949. pojavila se serija »Veliki ljudi«: 10 zl. ljubičasta (Mickiewicz), 15 zl. smeđa (Chopin) i 35 zl. mrka (Słowacki).

2) Za kongres Saveza populista izdate su 4 vrednosti sa istom slikom — sa jednim čovekom sa zastavom: 5 zl. smeđa, 10 zl. crvena, 15 zl. zelena i 45 zl. sepija.

PORTUGALIJA

1) 29. XII. 1949. izdata je jedna serija za proslavu 75-godišnjice Svetskog Pošt. Saveza, sa slikom ruku i pisama na njima i prigodnim natpisom UNIAO POSTAL UNIVERSAL i sa godinama 1874 i 1949: 1 esc. ljubičasta, 2 esc. plava, 2.50 esc. zelena i 4 esc. crvena.

2) 20. XII. 1949. prigodna serija za XVI. međunarodni kongres istorije umetnosti sa slikom stare statue anđela: 1 esc. smeđa i 5 esc. smeđe-maslinasta.

PORTUGALSKE KOLONIJE

10. X. 1949. za svaku od osam portugalskih kolonija izdata je po jedna spomen marka o 75-godišnjici Svetskog Pošt. Saveza:

1) Sa pismom sa dva žiga, koji nose samo oznake godina 1874 odnosno 1949, a iza pisma glob:

Angola: 4 angolara zelena.

Zeleni rt: 1 eskudo ljubičasta.

Gvineja: 2 esk. nerandžasta.

Sv. Tomas i Prens: 3 eks. smeđe-ljubičasta.

2) Sa slikom globusa i sa prigodnim natpisom okolo njega u krugu i sa pismom sa pečatima ispod njega: —

Indija: 2½ tgs. crvena.

Makao: 32 a. ljubičasto-smeđa.

Mozambik: 4.50 esk. plava.

Timor: 16 a. smeđa.

S. A. D.

1) U drugoj polovini novembra 1949 izdate su 2 marke za vazdušnu poštu sa natpisima »1874—1949« i »THE UNIVERSAL POSTAL UNION«: 10 c. ljubičasta sa slikom ministarstva pošta i aviona i 25 c. crvena sa slikom globusa sa avionom.

2) XII. 1949. ugledala je svet jedna prigodna marka sa slikom braće Wilbur i Orville Wright i sa njihovim aeroplanom: 6 c. karminasta.

SALVADOR

Za spomen 75-godišnjice Svetskog Pošt. Saveza izdate su marke sa istom slikom — krila, buktinja i pismo — i sa prigodnim natpisom: za redovnu poštu s natpisom CORREOS DE EL SALVADOR 10 s. plava; za vazdušnu poštu sa dodatkom još i AERO: 5 s. smeđa, 15 s. crna i 1 kolon ljubičasta.

SARSKA OBLAST

Dopunske vrednosti nove serije izdate 30. XI. 1949. sa raznim alegor. slikama: 10 c. lilasta (topionica čelika), 1 fr. crvena (zupčanici-fabrike), 12 fr. zelena (fajanse-rija), 25 fr. plava (topioničar) i 100 fr. škripljasta (sarsko selo).

SIRIJA

Od početka oktobra 1949. stavljene su u prodaju prve marke iz nove serije za redovnu poštu: 5 pij. siva i 7.50 pij. smeđa (obe sa slikom slapova kod Tel Šehaba), 12.50 pij. lilasta i 25 pij. plava (obe sa izgledom Damaska).

SURINAM

1. X. 1949. izdate su dve marke sa istom slikom u spomen 75-godišnjice Svetskog Pošt. Saveza (kao one kod Antila Holand): 7½ s. crvena i 27½ s. plava.

ŠPANIJA

1) U početku oktobra 1949. puštena je u tečaj jedna nova vrednost od 30 sent. plava sa slikom kao i ranije.

2) 10. X. 1949. izdata je spomen-serija za 75-godišnjicu Svetskog Pošt. Saveza, a na »dan marke«, sa slikom globusa obavijenog

trakom sa prigodnim natpisom: za redovnu poštu dve vrednosti 50 sent. smeđa i 75 sent. plava; za vazдушnu poštu samo jedna vrednost od 4 pez. tamna zeleno-maslinasta.

ŠPANSKA ZAPADNA AFRIKA

1) Prva poštanska marka, koju je izdala ova nova filatelistička oblast (zamenivši dosadašnje Šp. Saharu i Ifni), pojavila se 10. X. 1949. povodom proslave 75-godišnjice Svetskog Pošt. Saveza: 4 pez, zelena sa slikom urođenika.

2) Istoga dana izdata je i jedna komemoratívna marka za vazдушnu poštu od 5 pez. smeđa sa slikom duke od Medina-Sidonije, koji je pre 500 godina proputovao ovaj kraj Afrike.

ŠVAJCARSKA

1. XII. 1949. puštena je u tečaj serija PRO JUVENTUTE; sastoji se iz četiri vrednosti: 5 c. + 5c. smeđe-lilasta, 10 c. + 10 c. zelena i žuta, 20 c. + 10 c. čokoladasta, plava i nerandžasta, 40 c. + 10 c. ultramarinska, lilasta i žuta. Prva je sa slikom Nikolausa Wengi, ostale sa raznim cvećem.

VATIKAN

U početku decembra 1949. g. izdate su za 75-godišnjicu Svetskog Pošt. Saveza marke za vazдушnu poštu od 300 l. i 500 l., prva je plava, druga zelena; sa slikom anđela poji preleću zemaljsku kuglu.

ВЈЕКОСЛАВ ТРБАРИЋ

О ПОШТИ У СРБИЈИ ПРЕ 80 ГОДИНА

Прве поштанске станице, које су почеле примати на одашиљање и приватна писма, основане су у Србији 1840 године. Прије те године није било никаквог уређења за јавни поштански саобраћај.

Од године 1840 до 1870 поштанска служба у Србији знатно се разгранала, а према ондашњим потребама и приликама; и већ 1866 г. изашле су и прве поштанске марке Србије.

Каква је била пошта у Србији пре 80 година, њен уређај, њена мрежа и какве су тада биле поштанске таксе, имамо следеће податке:

„ЉЕТО”, српски народни календар за 1871 годину, који је штампан у Београду у штампарији Николе Стефановића, пише о пошти у Србији:

„ПОШТА са писмима и пакетима приватним до по оке, званична до две оке, из Београда одлази сваки дан у 7 сати после подне, и носи писма и пакете у ова места: Алексинац, Аранђеловац, Бања, Брзан, Брза Паланка, Ваљево, Гроцка, Де-

брц, Зајечар, Јовановац (Шупељак), Кладово, Књажевац, Крагујевац, Крушевац, Лозница, Мајданпек, Г. Милановац (Деспотовица, Брусница), Д. Милановац, Мишљеновац, Неготин, Нересница, Обреновац (Палез), Параћин, Пожаревац, В. Плана, Прњавор, Ржана, Сараорци, Свилајнац, Смедерево, Уб, Ужице, Чачак, Шабац, Јагодина, Ћуприја.

Из свију ових поштанских места пошта полази сваки дан; а само трипут у недељи дана пошта полази из ових поштанских места: Аранђеловац, Градиште В., Ивањица, Карановац, Пожега, Рачкар., Рашка, Студеница, Текија, Трстеник.

За поштанска места, из којих пошта путује трипут преко недеље, из Београда односе се писма и пакети: Понедељником, Сред. и Суботом за В. Градиште, Рашку и Студеницу; — Понед. Средом и Петком за Карановац, Текије и Трстеник; — за Ивањицу и Пожегу Недељом, Уторником и Четвртком; — за Рачу (карант.) Уторником, Петком и Суботом.

ПОШТА АМАНЕТНА из Београда одлази у 8 сати изјутра: Недељом, Уторником, Средом и Петком, а аманете носи:

1. Недељ., Уторн. и Петком за поштанска места: Алексинац, Брзан, Гроцка, Јовановац, Параћин, В. Плана, Сараорце, Смедерево, Јагодина и Ђуприја.

2. Нед. и Уторн. носе се из Београда аманети за Ивањицу, Крагујевац, Милановац г., Пожегу, Свилајнац и Чачак.

3. Недељом носе се аманети из Београда за Бању, Заичар, Карановац, Књажевац, Крушевац, Рашку, Студеницу и Трстеник.

4. Уторником носе се аманети из Београда у Брзу Паланку, В. Градиште, Кладово, Мајданпек, Милановац Д., Мишљеновац, Неготин, Нересницу, Пожаревац и Текије.

5. Средом се носе аманети из Београда у Ваљево, Лозницу, Митровицу, Обреновац, Рачу (карант.), Уб, Ужице и Шабац.

Аманети и пакети приватни тежи од по оке, а званични од две оке, предају се пошти у Београду на дан пре, тј. уочи дана полазска поште аманетне, и то званични до подне а приватни по подне.

ТАКСЕ ПОШТАНСКЕ НА ПИСМА И ПАКЕТЕ тежке до 5 драма 20 пр. после за сваки 5 др. тежке по 20 пара. На ствари под прекрштеним завитком, тежке до 10 др. 10 пара, до 40 др. 20 пара, до 100 др. 30 пара, до 200 др. 1 грош. Таксе на писма, за обичне и повратне рецеписе и на ствари под прекрштеним завитком, плаћају се поштанским маркама

АМАНЕТИ за Србију таксирају се по њиној тежини и вредности према даљини места куда се шаљу, и то:

а, по тежини наплаћују се по 10 пара од сваке пола оке и то за сваки 10 с. даљине, но ако пошљање по тежини не

износи најмање 40 пара, наплаћује се по тежини таксе 40 пара.

б, по вредности: 1, до 12000 гр. закључно наплаћују се на сваки 500 гр. по 10 пара за даљину од 15 с., а ако је даље, по 20 пара на сваки 500 гр. ч. — 2, на оно што прелази преко 12000 гр. наплаћује се половина те таксе.

Од Београда рачуна се по тежини: до 10 с. за Гроцку, Обреновац, Смедерево;

до 20 с.: Ваљево, В. Плана, Градиште, Г. Милановац, Крагујевац, Мишљеновац, Пожаревац, Сараорци, Свилајнац, Уб, Шабац;

до 30 с.: Брзан, Карановац, Лозница, Мајданпек, Нересница, Параћин, Пожега, Рача, Ужице, Чачак, Јагодина, Ђуприја;

до 40 с.: Брза Паланка, Д. Милановац, Зајичар, Ивањица, Јовановац, Кладово, Крушевац, Неготин, Текије, Трстеник;

до 50 с.: Књажевац, Рашка.

По вредности од Београда: до 15 сати даљине места су: Гроцка, Обреновац, Пожаревац, Сараорци, Смедерево, Уб; а остала су сва места даља од 15 сати од Београда.

Овако се таксира без разлике што се у Србији носи поштом за аманете, па и путнички пртљаг што је више од 10 ока, а за путовање на поштанском подвозу такса се рачуна поштанским друмом по течају за пошту за писма од 18. Априла 1866. О. Но. 509.

Од 19. Септ. (1. Окт.) 1869, ступила је у живот поштанска конвенција, закључена између Србије и Аустрије. И писма и аманети односе се у Аустрију сваки дан.

Такса поштанска на писма која дођу неплаћена, на штафете, аманете, и за путовање поштом, плаћа се звечећим новцем по новчаној тарифи у чаршиском течају.

ПРЕГЛЕД КЊИГА И ЛИСТОВА

КАТАЛОГ МАРАКА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ЗЕМАЉА

У издању држ. трг. пред. „Југофилателија“ изашао је КАТАЛОГ МАРАКА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ЗЕМАЉА за 1950 годину. Каталог обрађује наше земље: Србија, — Аустријска окупација Србије, — Црна Гора, — Аустријска окупација Црне Горе, — Босна и Херцеговина, — Југославија, издања за Босну и Херцеговину, — Југославија, — Југославија, издања за Хрватску, — Југославија, издања за Словенију, — Југославија, заједничка издања,

— Корушка, зона А, — Окупација Југославије: Србија, Хрватска, Словенија, Црна Гора, — Демократска Федеративна Југославија, — Д.Ф.Ј. провизорији, — Мостарски провизориј ДФЈ, — Љубљански провизориј ДФЈ, — Мариборски провизориј ДФЈ, — Мурска Собота провизориј ДФЈ, — Федеративна народна република Југославија, — Фиума-Ријека провизориј, — Истарска издања: Јулиска Крајина, Словенско приморје, — Истарски провизориј: Истра-Ријека, — Сплитски провизориј ДФЈ, — Трст. провизориј, — Зона Б (СТТ) — Копер.

Обрада каталога је врло добра, а ништа мање и техничка опрема. Многобројне јасне илустрације употпуњују садржај и чине га сасвим приступачним и разумљивим за свакога. У опште узев, каталог је на висини у сваком погледу, заслужује пажњу, и ми ћемо се опширније осврнути на њега у једном од наших следећих бројева.

Цена каталогу је 150 д., а наруџбе се шаљу Држ. трг. предузећу „Југофилателија“, Београд, Палмотићева 2. Продају га и продавнице „Југофилателије“ у Београду, Загребу, Љубљани и Риједи.

ФИЛАТЕЛИЈА — Загреб, орган Филателистичког савеза Хрватске у бр. 12 за децембар 1949. доноси:

Нова југословенска издања марака. — Нова издања VUJA за СТТ. — Р. Н. Хорват: Марке Црв. Крижа 1949. — 100 година жељезница у Југославији. — Светски каталози и филателија. — Д. Новак: Издања „Zona oscurata Fiumano—Кира“. — Д. Новак: Пригодни жигови старе Југославије. — Особине наших марака. — Д. Новак: Издања за бившу зону А Јулиске Крајине. — Нове марке. — Обавештења Бироа за филателију. — Амо тамо по филателији. — Из филателистичког живота Југославије. — Филателистичке приредбе и изложбе. — Јубилеј Светског пошт. савеза. — Библиографија. — Друштвене вести. — Службене одредбе о новим издањима марака и целина. — Разне вести. — У задњи час.

РЕПУБЛИКА — Београд, недељни политички лист, у својој сталној филателистичкој рубрици доноси у децембарским бројевима:

Бр. 218 — Б. М.: Нове вредности провизорних издања у течају. Развој филателије у Босни и Херцеговини.

Бр. 219 — Филателија у Ц. Гори. Пуштање у течај нове вредности провизорних издања франко-марака. Аутопут Братство-Јединство. Секција СФС за међусобну размену марака.

Бр. 221 — Пуштена је у течај и последња вредност провизорног издања франко-марака. Још једно ново издање франко-марака. Састав курсирајуће франко серије.

Бр. 222 — Р. Миладиновић: Какве збирке марака да састављамо.

ТОВАРИШ — Љубљана, недељни илустровани лист доноси у последњем децембарском броју и у јануарским:

Бр. 52 — Изложба марака у Толмину. Нове подружнице ФЗС.

Бр. 1 — Начин сабирања. Фискултура и спорт.

Бр. 2 — Наш први каталог марака. Први биланс рада Филат. Савеза Словеније. Нови провизорији у промету. Нова пошта у Назарју. Годишње скупштине подружница.

Бр. 3 — Нове марке у свету.

Бр. 4 — Наша стручна штампа: „Филателија“ — Загреб, „Филателиста“ — Београд. Обавештење бр. 45 Бироа за филателију.

ПТТ ВЕСНИК — Београд, орган Министарства пошта и синдиката службеника ПТТ Југославије у броју 12 за децембар 1949 г. поред општих и стручних чланака, упутстава, расписа, наредба и саопштења у вези са отпремањем П.Т.Т. службе доноси и решење Министарства пошта о пуштању у течај пригодних поштанских марака изданих поводом изградње аутопута „Братство-Јединство“.

П.Т.Т Весник излази једанпут месечно у Београду, а уређује га редакциони одбор. Годишња претплата износи 200 динара. Уредништво и администрација налази се у Палмотићевој ул. бр. 2/V.

БРОЈНО СТАЊЕ ЧЛАНОВА САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ ПО ПОДРУЖНИЦАМА

1. II. 1950

	Редовни:	Омл.:	Свега:
АПАТИН	35	2	37
БЕОГРАД	849	374	1223
ВАН ПОДРУЖН.	156	20	176
БЕЧЕЈ	18	6	24
БОР	19	8	27
ВАЉЕВО	55	40	95
ВРШАЦ	64	28	92
ЗАЈЕЧАР	20	8	28
ЗЕМУН	43	71	114
ЗРЕЊАНИН	70	4	74
КИКИНДА	44	21	65
КУЛА	20	17	37
ЛЕСКОВАЦ	27	13	40
НИШ	35	1	36
НОВИ КНЕЖЕВАЦ	20	2	22
НОВИ САД	196	42	238
ОЦАЦИ	24	2	26
ПАНЧЕВО	56	8	64
ПИВНИЦЕ	14	14	28
ПОЖАРЕВАЦ	22	19	41
СЕНТА	21	3	24
СОМБОР	53	16	69
СРЕМ. МИТРОВИЦА	26	9	35
СУБОТИЦА	159	26	185
ТОПЧИДЕР	31	3	34
ЦРВЕНКА	29	3	32

СВЕГА: 2106 760 2866

ИЗ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ОРГАНИЗОВАЊЕ ФИЛАТЕЛИСТА У ЦРНОЈ ГОРИ

Са развојем културно-просветних прилика у НР Црној Гори, чему данас наше народне власти поклањају велику пажњу, ишла су до изражаја и многа друга културна деловања људског друштва, а између њих и филателија. Сем ретких појединанчних случајева раније се о филателији у Црној Гори скоро није могло ни говорити,*) док се данас већ осећа потреба за груписањем црногорских филателиста и вођењем организоване филателије. Али, и ако је филателија данас развијенија у Црној Гори него раније, ипак су филателистичке прилике још увек такве, да црногорски филателисти још увек не могу образовати свој самосталан филателистички савез. Међутим, развој филателије намеће то питање и ставља га као неизбежив проблем пред црногорске филателисте. Схватајући га са свом потребном озбиљношћу, а да би се и задовољила указана потреба за организовањем црногорских филателиста, они су приступили решавању тог проблема и нашли му решење.

У суседној НР Босни и Херцеговини филателисти већ имају свој савез, а као најближи и комуникацијама најповезанији са Црном Гором, дао је идеју црногорским филателистима да се повежу и ослоне на њега. У том је смислу поднесена и молба Савезу филателиста Босне и Херцеговине са образложењем о потреби повезивања филателије обеју народних република и образовања једне филателистичке територије, што би, према садањем стању филателије у Црној Гори, најбоље одговарало том стању. Савез филателиста Босне и Херцеговине схватио је

озбиљност тог проблема и проучивши га донео је сасвим умесну одлуку, да изиђе у сусрет молби црногорских филателиста и да их прими у своје чланство. Доношењем те одлуке, црногорски филателисти могу се учланити у Савез филателиста Босне и Херцеговине са свима правима и дужностима филателиста са територије Босне и Херцеговине, али с тим, да ће их тај савез сматрати и водити као своје чланове само дотле, док филателистичке прилике у Црној Гори не пруже могућност оснивања савеза филателиста Црне Горе, чије ће оснивање, у даном часу, Савез филателиста Босне и Херцеговине и помоћи.

Јосип Милиновић

*) Пре окупације Црне Горе постојало је на Цетињу „Филателистичко друштво“ основано 1940 г., а престало с радом при уласку непријатељске војске на Цетиње.
Ур.

IZ N. P. HRVATSKE

HRV. FIL. DRUŠTVO U SLAV. BRODU

Hrv. Fil. Društvo u Slav. Brodu održalo je 26. januara 1950 svoju XIV godišnju skupštinu.

Za pretsjednika je izabran Vladimir Škrinjarić, upravitelj internata učit. škole.

Društvo napunjava ove godine 15 godina od svojega osnutka i danas broji 57 članova.

Sastanci se održavaju svakog četvrtka od 18 sati dalje u društvenim prostorijama Starčevićeva ul. 10.

ВЕСТИ ИЗ САВЕЗА

НОВЕ ПОДРУЖНИЦЕ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

У току јануара 1950 године основане су нове подружнице у БОРУ и НОВОМ КНЕЖЕВЦУ.

Савез је са великим задовољством примио овај извештај на седници својој од 31. јануара 1950. и једногласно их примио за своје подружнице желећи им срећан рад и напредак у циљевима постављеним филателији, да преко марака унапређују и олакшавају својим члановима упознава-

ње историских, географских и др. наука, народно-ослободилачке борбе, изградње социјализма, природне лепоте и културне тековине и успехе у изградњи наше драге Југославије. Сlike наших партизана и њихови напори у борби за ослобођење домовине нека их у сваком моменту подстичу на искрену сарадњу и улагање крајних напора за извршење петогодишњег плана, којим ће се само моћи залечити ране за палим борцима и крунисати напори искрених синова домовине.

ИЗ ПОДРУЖНИЦЕ СОМБОР

22. I. 1950. одржала је Подружница своју редовну годишњу скупштину. По прочитању и пријему извештаја управног и надзорног одбора, дата је разрешница управи и изабрана нова, у коју су ушли: за претседника Јаков Људевит, бравар, — за потпретседника Хофман Ладислав, — за секретара Бранков Коста, — за заменика секретара Холо Андрија, — за благајника Перчи Јован, — за вођу омл. групе Гужвањ Андрија, — за књижничара и вођу измене Ладањи Бела, — за одборнике Валиент Оскар и Екеш Александар; — 2) У надзорни одбор: за претседника Хорват Оливер, — за чланове: Видаковић Стипан и Мајер Карло; — 3) У суд части: за претседника Др. Фрај Имре, за чланове: Пастор Адам ст. и Варга Мартин. — 4) За делегате на скупштини СФС Јосић Ненад и Хофман Ладислав.

Адреса за Подружницу:

КОСТА БРАНКОВ. Ул. 21 октобар бр. 16.

НАБАВКА МАРАКА ПРОВИЗОРНИХ ИЗДАЊА ЗА ПОТРЕБЕ ФИЛАТЕЛИСТА

Провизорна издања франко-марака, које су сада у течају, штампане су у већим количинама, да би се задовољила стварна потреба, али ипак у мањим количинама од редовних франко-марака. Стога се марке провизорних издања увек пре и брже утроше, па касније филателисти теже долазе до њих, а изложени су скупом плаћању код филателиста спекуланата. — Да би се филателисти обезбедили маркама тих издања, а тим истовремено онемогућили спекуланти, Биро за филателију обавештава, да се све те марке када се пуштају у промет, првенствено достављају филателистичким шалтерима по седиштима дирекција пошта, тако да се филателистима пружа могућност да се са истима снабду у довољним и потребним количинама. Међутим, при томе није могуће планирати поделу тих марака тако, да их добију све поште, јер се те марке сматрају као редовне марке, које се издају поштама по требовању. Стога се препоручује филателистичким савезима да купе веће количине ових марака за потребе својих чланова, нарочито оних у унутрашњости, као и нових чланова.

Уместност овог обавештења даје нам повода да на ово скренемо пажњу и нашим подружницама, које у својим седиштима код својих пошта могу набавити потребне количине марака провизорних издања, а за оне вредности, које не буду

могле набавити, треба да се обрате Савезу. Ако се подружнице или поједини чланови правовремено обрате Савезу и пошаљу потребну суму новаца, Савез ће их траженим маркама снабдети. Овај начин снабдевања филателиста претставља и једну од мера за сузбијање спекулације са маркама, поред тога што филателистима олакшава набавку и штити их од неоправданог повећавања цена код спекуланата.

ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА НАШИХ ЧИТАЛАЦА

Б. Вукомановић — Ниш

1) Желите да утврдимо за послате марке издате 1935. године, о годишњици смрти краља Александра „је ли грешка у каталогу или је зупчање стварно непознато. То се тиче марака од 1,50 дин. и 1,75 дин. У каталогу стоји да прва вредност има зупчање $11\frac{1}{2}$ а друга $12\frac{1}{2} : 11\frac{1}{2}$ “.

Ово се свакако односи на наводе у Сфибовом каталогу за 1944 г. У њему је погрешно наведено да је „бр. 458 $12\frac{1}{2} : 11\frac{1}{2}$ а 459—462 $11\frac{1}{2}$ “. Та је грешка била примећена и исправљена је у издању за 1945 г. истог каталога: „бр. 458 и 459 $12 : 11\frac{1}{2}$ а 460—462 $11\frac{1}{2}$ “. Марка од 1,50 је бр. 459, а марка од 1,75 је бр. 460. Оно наведено у другом издању тачно је, па је тако и на послатим маркама: марка бр. 459 од 1,50 дин. има зупчање $12\frac{1}{2} : 11\frac{1}{2}$, а марка бр. 460 од 1,75 д. има зупчање $11\frac{1}{2}$.

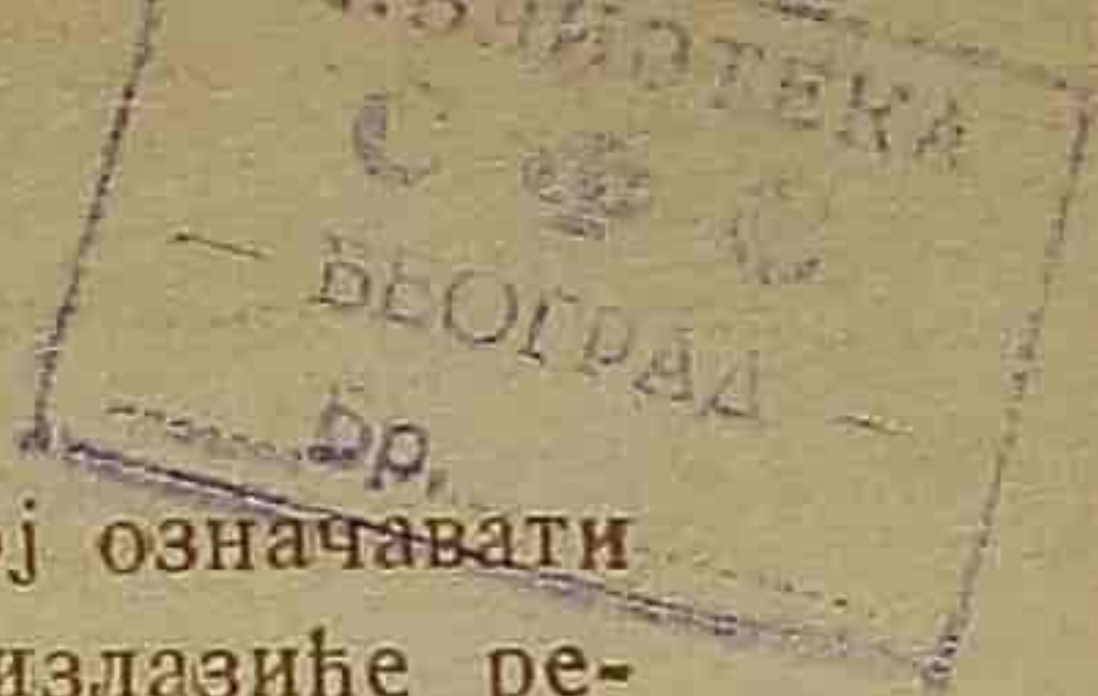
2) Тачно је ваше тврђење за издање за заробљенике за 1941 г. (бр. 54—57) и за 1942 г. (бр. 77—80) да су зупчања иста $12 : 11\frac{1}{2}$ код оба издања. — Марка од $0,50 + 1,50$ дин. из првог издања (бр. 54) није црно-плава, како стоји у каталогу, већ је смеђа. — Тачна је и приметба да је најнижа вредност из другог издања (бр. 77) од $0,50 + 1,50$ дин, а не $0,50 + 0,50$, како стоји и каталогу.

3) Нетачно је у каталогу наведено код редовног издања са сликама српских манастира од 1942 год. да је зупчање $11 : 12$, одн. $12 : 11$. Тачно је зупчање код тих марака: $11\frac{1}{2} : 11\frac{3}{4}$ код положеног правоугаоника, а $11\frac{3}{4} : 11\frac{1}{2}$ код марака облика усправног правоугаоника. — Исто важи и за добротворно издање за пострадале од бомбардовања у Нишу, израђене са претиском.

4) И код добротворних марака за ратне инвалиде од 1943 г. (бр. 102—105) зупчање је $11\frac{1}{2} : 11\frac{3}{4}$ (код положених), одн. $11\frac{3}{4} : 11\frac{1}{2}$ (код усправних), а не како је наведено у Сфибовом каталогу за 1944 г., $11\frac{1}{2} : 12\frac{1}{2}$.

А. П.

РАЗМЕНА МАРАКА ПУТЕМ ДОПИСИВАЊА

ФИЛАТЕЛИСТА ће доносити бесплатно адресе свих оних чланова Савеза, који желе да врше размену марака путем дописивања. Ради уштеде у простору, времену и писању, тражење, као и понуда марака и др. у замену изражаваће се према кључу скраћеница (ниже наведеном), у коме су државе и групе земаља и поштанских вредносница, жигова и др. означене бројевима. Кључ скраћеница је уста-

љен, тако да ће увек исти број означавати увек исту државу и др., а излазиће редовно у сваком броју ФИЛАТЕЛИСТЕ са адресама мењача. Адреса ће се донети само једанпут, а поновиће се само у случају промене било саме адресе, било подручја размене. Партнери ће сами путем писама међусобно регулисати, какве ће марке (нове или поништене) мењати, као и све остало у вези са том разменом.

КЉУЧ СКРАЋЕНИЦА

А. — ПОНУДА: 1) Југославија; 2) СССР; 3) Бугарска; 4) Чехословачка; 5) Албанија; 6) Пољска; 7) Румунија; 8) Мађарска; 9) Португалија; 10) Шпанија; 11) Италија; 12) Сан Марино; 13) Француска; 14) Андора; 15) Монако; 16) Луксембург; 17) Белгија; 18) Холандија; 19) Данска; 20) Норвешка; 21) Шведска; 22) Финска; 23) Естонија; 24) Летонија; 25) Литванија; 26) Аустрија; 27) Немачка; 28) Енглеска; 29) Ирска; 30) Исланд; 31) Грчка; 32) Енглеске колоније; 33) Француске колоније; 34) Италијанске колоније; 35) Холандске колоније; 36) Португалске колоније; 37) Сједињене Америчке Државе; 38) Јужна Америка; 39) Азија; 40) Турска; 41) Целине; 42) Таксене марке; 43) Жигови; 44) Авионске марке; 45) Вињете; 46) Специјалитети; 47) Швајцарска; 48) Лихтенштајн.

Б. — ТРАЖЊА: 1) Југославија; 2) СССР; 3) Бугарска; 4) Чехословачка; 5) Албанија; 6) Пољска; 7) Румунија; 8) Мађарска; 9) Португалија; 10) Шпанија; 11) Италија; 12) Сан Марино; 13) Француска; 14) Андора; 15) Монако; 16) Луксембург; 17) Белгија; 18) Холандија; 19) Данска;

20) Норвешка; 21) Шведска; 22) Финска; 23) Естонија; 24) Летонија; 25) Литванија; 26) Аустрија; 27) Немачка; 28) Енглеска; 29) Ирска; 30) Исланд; 31) Грчка; 32) Енглеске колоније; 33) Француске колоније; 34) Италијанске колоније; 35) Холандске колоније; 36) Португалске колоније; 37) Сједињене Америчке Државе; 38) Јужна Америка; 39) Азија; 40) Турска; 41) Целине; 42) Таксене марке; 43) Жигови; 44) Авионске марке; 45) Вињете; 46) Специјалитети; 47) Швајцарска; 48) Лихтенштајн.

В. — КАТАЛОШКА БАЗА: 1) Ивер; 2) Цумштајн; 3) Скот; 4) Гибонс; 5) Михел; 6) Домаћи каталози.

АДРЕСА МЕЊАЧА:

ДУЗГАЛА АНДРЕЈ. Пивнице Оџачке 542:

А. — 1, 41, 42.

Б. — 4, 41, 42.

В. — 2, 6.

ОГЛАС

Купујем „УVERT“ од 1949.

Продајем „УVERT“ од 1946.

Коста Динић, Ђуприја

CRNA LISTA

Ovde se objavljuju imena onih, koji su nepoštenim radom oštetili članove Saveza. Ova rubrika služiće članovima za to, da sa onima čija se imena ovde objave ne stupaju ni u kakve veze i ne vrše sa njima nikakve poslove. Za tačnost navoda u ovoj rubrici prima svu odgovornost na sebe dostavljač; radi toga on mora da podnese pismenu predstavku, u kojoj će naznačiti ime i tačnu adresu optuženoga, vrstu i veličinu ošteće-

nja. Prestavku žalilac mora svojeručno potpisati.

Члан Савеза Филателиста Србије, Подружнице Нови Сад, Др. Виктор Первулов из Новог Сада, ул. Жарка Васиљевића 17/II поднео је представку да га је при размени марака ошетио и после неколико опомена није се ни јављао:

Prof. SZOBOSZLAY MIKLOS, BUDAPEST, ALKOTÁS u. 9. I. e. S. za 26 fr. po Zumsteinu.